

ETUPYÖRÄ

MEIDÄT SYNNYTTI SUOMEN VAPAAUS

1965

POLKUPYÖRÄPATALJOONA 1:n

JÄÄKÄRIPATALJOONA 1:n

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN

44-VUOTISJULKAISU

VAASA
1945–1964

SODANKYLÄ
1964 –

Sodankylän Osuuskauppa

- tavaratalo Sodankylän kirkolla
- omapalvelumyymälä varuskunta-alueella
- myymälöitä 10 eri puolilla pitäjää
- ravintola ja baari
- matkustajakoti
- Shell-huoltoasema
- leipomo
- teurastamo

tavoitetili
Yhdyspankissa toteuttaa

SODANKYLÄN KAUPPA OSAKEYHTIÖ

palvelee TEITÄ auliisti ja edullisesti tarjoten runsaasta tavaravaliokimastaan erikoisesti ASO- ja TIKLAS-tuotteita.

BAARISSAMME

voitte nauttia maukkaan ruokaannoksen sekä piristyä hyvällä TUKO-kahvilla ja PAKARI-pullalla.

Tervetuloa!

Tilauspalvelumme puh. N:o 72, konttorimme 58 ja baarimme 350

Maidossa on voimakas mahti se määrää, miten käy sotapojan tahti

Jos joukkueessa on heikkouden horjuntaa, silloin V O I on parasta torjuntaan. Vahvistusta aina kaipaa luusto, ratkaisun siihen tuo VALIO-JUUSTO. Kun jääkäri penninsä JÄÄTELÖÖN uhraa, silloin hän tuntee viettävänsä suurta juhlaa.

MEIJERIT:

Rovaniemi
Kemijärvi
Kursu
Sodankylä
Kaukonen
Ivalo vast.ott. asema

ROVANIEMEN KONTTORI

KELLO- RÄSÄNEN

SODANKYLÄ

Puh. 194

LAATUKAHLIA
50
VUOTTA

A&A-paahntimon
juhlavuoden
UUTUUS

2,85 aromitaltiossa

SOK -osuuskaupat
-tavaratalot

TERVEHDIMME

**Pohjanmaan Jääkäri-
pataljoonan kanta-
henkilöstöä ja
varusmiehiä**

Sodankylän Kunnanhallitus

KUN MARSSEISTA ON KYSYMYS

ratkaisee kunto... Kunnon kohentaa ja pitää korkealla kunnon muona. Karjakunnan lihajalosteet ovat miesten mielen mukaisia makkaroitu. Makkarolista valmistuvat hetkessä kunnon ateriat, reilut välipalat ja herkulliset voileivät.

VASTUU — LUOTTAMUS

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan 44:n vuoden merkittävin tapahtuma on ollut siirtyminen Vaasasta Sodankylään. Sen minkä Jääkäripataljoona menetti ystävinä ja maakuntana lähtiessään Etelä-Pohjanmaalta, sen pataljoona on saanut takaisin uusissa ystävissä ja uusissa oloissa. Sodankylässä ja Lapin läänin alueella.

Kun näin tarkastellaan kulunutta vuotta kokonaisuutena, niin ovat sen tapahtumat monessa suhteessa olleet menestyksellisempiä kuin mitä ehkä olimme osanneet odottaakaan. Tämä kaikki on ollut mahdollista vain siten, että jokainen Jääkäripataljoonassa palveleva niin varusmies kuin kantahenkilökuntaan kuuluva on tuntenut vastuunsa ja täyttänyt velvollisuutensa hänelle määrätystä tehtävässä. Tässä mielessä on jokainen ollut tärkeä paikallaan.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona muodostaa sisäisesti lujan ja ulospäin yhtenäisen joukon. Meistä

jokainen on osa tästä rakennelmasta. Voidaksemme työskennellä vapaasti omassa tehtävässämme on kaiken toiminnan lähtökohtana luottamus siihen, että jokainen vastaa omasta paikastaan. Vastuun kantajia on siten niin monta kuin Jääkäripataljoonassa on miestäkin ja keskinäinen luottamus sitoo meidät kiinteäksi joukoksi.

Tällaisessa ilmapiirissä kasvaa ja lujittuu myös jääkärihenki. Sitä Pohjanmaan Jääkäripataljoona tarvitseekin selviytyäkseen vaativista tehtävistään isänmaan puolustuksen riveissä sen pohjoisimmalla vartiopaikalla. Olkaamme ylpeitä tästä tehtävästä ja tuntekaamme kiitollisuutta ja nöyrää mieltä voidessamme täten täyttää paikkamme yhteisessä rintamassa.

PohmJP:n komentaja Everstiluutnantti

TÄMÄN PÄIVÄN JÄÄKÄREILLE

Silloin, kun allekirjoittaneella oli kunnia komentaa Pohjanmaan Jääkäripataljoonaa, merkittiin vuodet 1952–58, ja eli sekä majaili pataljoona siihen aikaan vielä Vaasan perinnetäyteisessä ympäristössä ”vanhan Suomen sotaväen” 3. Vaasan Tark’ampujapataljoonan kasarmeissa ja Jääkäripataljoona 27:n mairhinnousukaupungissa sen palatessa 1918 Saksasta sotilasosastona silloisen armeijamme ydinjoukoksi. Vuoteen 1956 saakka pataljoona tunnettiin Karjalan kannakselta, Terijoelta, perityn ja sodissa velvollisuutensa kunnialla täyttäneen Jääkäripataljoona 1-nimisenä, mutta mainitusta vuodesta alkaen uusiin oloihin paremmin sopivana Pohjanmaan Jääkäripataljoonana.

Tehän kaikki myöskin tiedätte, että pataljoona sai kunniaakkaan jääkäripataljoonan nimen yhtenä Kunnikaallisen Preussilaisen 27. Jääkäripataljoonan perinteiden vaalijana. Edellämainittu tehtävä on kunnias, mutta myös vaativa, sillä onhan muistettava, että niitä Suomen miehiä, jotka perinnejoukko-osastonne muodostivat, eivät mitkään lait tai asetukset velvoittaneet sotilaskoulutukseen, vaan he tekivät sen täysin vapaaehtoisesti tuntien ja tietäen, että elleivät he hanki itselleen sotilaskasvatusta, sen taitoja ja tietoja, vapauttaakseen kansamme Tsaari-Venäjän sorrosta, niin koko Suomen kansa olisi häviöön tuomittu. Nämä perinne-pataljoonan jääkärit eivät nähneet mitään muuta mahdollisuutta kuin elää tai kaataa suuren aatteensa, Suomen itsenäisyyden puolesta.

Kuten jo tuli mainituksi, tekivät he päätöksensä täysin vapaaehtoisesti omantuntonsa käskystä, hankiakseen kansallemme olemassaolon ja elämisen mahdollisuuden, siitäkin huolimatta, vaikkeivät kaikki

suomalaisetkaan vielä silloin heitä ja heidän päämääränsä ja uhrauksiaan täysin ymmärtäneet.

Kun perinne-jääkärinte näin tekivät ja kun heidän työnsä tuloksena on vapaa ja itsenäinen Suomen valtakunta ja kun he vielä myöhemmissäkin sodissamme, johtajatehtävissä, olivat kansamme ja valtakuntamme pelastamiseksi antamassa suuren panoksensa, niin eikö kaikkien nyky-jääkärien kunniatehtävänä ole täyttää, edeltäjiensä viitoittamaa tietä seuraten, Suomen kansan lailla määräämän asevelvollisuuden parhaimmalla mahdollisella tavalla vapaaehtoisesti alistuen lain ja ohjesääntöjen määräyksiin kasvaakseen miehiksi, jotka tarpeen vaatiessa ovat valmiita ja kykeneviä sekä tahtovat tätä kansaa ja valtakuntaa puolustaa, kuten perinne-jääkärinte ja teitä vanhemmat jääkäripolvet ovat käytännössä tehneet.

Vielä haluaisin kaikille kouluttajille ja johtajille lähtemättömästi painaa mieliin, että taito ja tieto ovat erittäin tärkeitä tekijöitä sotilaskoulutuksessa, mutta oikea **YHTEENKUULUVAISUUDEN HENKI** on se voima, joka pitää joukon taistelukykyisenä kovissakin koettelemuksissa.

Ja teille nykyisille Pohjanmaan Jääkäripataljoonan jääkäreille toivotan sitkeyttä ja kestävyyttä sekä omakohtaiseen vapaaehtoisuuteen perustuvaa oppimistahtoa sekä palvelusalttiutta joskus raskaankin asevelvollisuutenne vakinaisen palvelusjakson ajaksi, sillä vain siten te nyt ja tarvittaessa tulevaisuudessakin osoitate halunne ylläpitää ja puolustaa kalleinta aarretta mitä kansallamme voi olla — sen vapautta.

Näissä mietteissä toivotan Teille, Herra Everstiluutnantti, ja kaikille Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa palveleville parhainta onnea ja menestystä velvollisuudentäyteisessä, mutta kunniaakkaassa maanpuolustustehtävässänne.

ISÄNMAA – VALA ISÄNMAALLE

Ehkä usein, ehkä ainakin juhlapuheiden jälkeen tulemme ajatelleeksi itseksemme, rakastammeko tätä maata ja sen kansaa ja mitä isänmaanrakkaus on?

Entä ne arvot, jotka siihen sisältyvät? Mitä nuo arvot ovat, suhteessa valan siihen osaan, jossa kehoitetaan sotilasta täyttämään korkeimman ja vaativimman velvollisuutensa, jonka puolesta on asetettava vaakaan oma henkensä?

Perusta isänmaan rakkaudessa on koti. Kylä, jossa koti sijaitsee. Kivet, joita pitkin olemme lapsena paljain jaloin kivetä toiselle hypelleet. Metsän polut, joita pitkin olemme astelleet, ja kotimme ikkunasta avartuva kauniin kaunis kesäamun näkymä.

Kas siinä Isänmaa!

Mitä sanoikaan Aleksis Kivi Jukolan Juhaniin suulla veljelleen Tuomaalle hänen ylistäessään, että ”kuinka Impivaarassa on toinen koto ja kohta yhtä rakas”. Tähän Juhani: ”Ei maassa eikä taivaassa ole paikkaa niin rakasta kuin se, jossa synnyimme ja kasvoimme ja jonka tantereilla pieninä piimäpartoina piehtaroitimme.”

Vasen — oikea! Marssimme pienessä maassa. Niin pienessä, että muutamassa päivässä voimme marssia sen halki. Kenties isänmaamme on samaa kuin jokapäiväisten töiden toimittaminen. Kenties se on samaa kuin katsella Lapin ruskaa, Karjalan kunnaita, Pohjanmaan lakeutta, Sinistä Saimaata, Satakunnan ja Uudenmaan vehmautta sekä kaikkea sitä Luojan luomaa, jota silmiemme eteen avautuu. Eikö tämä kaikki ole Isänmaata?

Isänmaan rakkaudessa ei pitäisi olla olemassa mitään ristiriitaa eikä ongelmaa, sillä mehän rakastamme kotiamme olkoon se kuinka rikas tai köyhä. Samoin meidän pitäisi rakastaa maatamme. Tätä maata, jota ja jonka esi-isämme ovat työllä ja vaivalla tänne kylmään pohjolaan raivanneet ja asuttaneet. Rakentakaamme me kaikki yhdessä, tässä maassa syntyneet ja kasvaneet, entistä ehompi ja jokaiselle rakas maa, jotta jokainen tässä maassa syntynyt kansalainen voi sanoa, että tämä maa on minunkin Isänmaani.

On paikallaan keskustella isänmaasta ja isänmaan rakkaudesta. Keskustelu ei kuitenkaan saa olla ylimalkaista. Sen ei tarvitse eikä se saakaan olla kiihkoisänmaallisuutta. Vaan sen tulee olla vakaata, harkittua ja tasapainoista, kuten niiden veljesten, jotka olivat kaukana kodista ja joille oli tullut ajan mittaan niin voimakas koti-ikävä, etteivät he enää voineet ikäväänsä kätkeä, vaan heidän oli toimittava luonnon vaiston sanelemana ja palattava kotiin.

Kauan, vuosia sitten eli kaksi veljestä, joilla ei ollut kotia, ei perhettä. Veljekset eivät olleet rikkaita. He olivat kuitenkin vahvoja ja työteliäitä ja olivat ansainneet pienestä pitäen itse elantonsa. Eräänä päivänä he olivat löytäneet pienen lippaan, joka oli kuulunut heidän vanhemmilleen, niin heille oli kerrottu

ja lippaasta he löysivät kartan. Kartassa oli kuva talosta, jonka sisäpuolelle oli yhteen kohtaan, pisteeseen kirjoitettu sana Koti.

Veljekset tarkastelivat vaieten karttaa ja valmistautuivat sitten matkalle lähtöön. He ottivat suunnan rastipisteelle ja lähtivät kotimatkalle.

Talo oli vanha ja se sijaitsi laaksossa, joka oli hyvin kaukana veljesten olinpaikasta ja kesti kauan ennenkuin he pääsivät perille. Tie oli keho paikoin olematon. Nälkä ja jano alkoivat vaivata veljeksiä. Toinen veljeksistä kompastui kiveen ja loukkasi itsensä, toinen sairastui, mutta jollakin tavoin heidän onnistui selviytyä lukemattomista vaivalloisista päivistä ja öistä sekä matkan vaaroista. Vihdoin he pääsivät matkansa päähän. Siihen pisteeseen, joka oli merkittynä kartalle sanalla Koti.

He olivat kenties vaeltaneet koko elämänsä. Aina-kin he olivat alkaneet näyttää niin vanhoilta. Hiukset olivat harmaantuneet. Kartta, joka oli heillä mukanaan, oli jo iän kellastama ennenkuin he pääsivät sen osoittamaan rastipaikkaan. Sateet olivat heidät usein kastelleet. Talvella oli pakkanen heitä palelluttanut, mutta he olivat kuitenkin päässeet perille rastipisteeseen. He olivat löytäneet laakson ja talon, joka ei ollut tyhjä, se talo oli Koti.

Talossa oli ihmisiä, jotka nauroivat heille, heittelivät kiviä heidän päällensä ja koettivat ajaa heidät pois, tiehensä. Mutta veljesten seistessä siinä talon edustalla alkoi jotain outoa tapahtua.

Veljekset huomasivat, että kaikkialta oli tulossa ihmisiä, joilla oli kädessään myös kellastunut kartta. Nämä tulijat tuijottivat taloa kiihkeästi, niinkuin veljensemekin äsken.

Vanhempi veli meni tulijoita vastaan, kokosi heidät yhteen ja laati heidän kanssaan suunnitelman. Tuo talo oli Koti, ja heidän oli päästävä sinne keinolla millä hyvänsä. Heillä oli yllään yksinkertaiset ja pahoin riekaleiksi kuluneet vaatteet, mutta kuitenkin kaikki vaivat ja vastukset läpikäytyään he kuljivat järkkymättöminä rivistöissä kohti laaksossa sijaitsevaa taloa, josta nyt ammuttiin heitä. Monet eteni-jöistä kaatuivat ja kuollessaan he puristivat kädessään kellastunutta karttaa. Mutta toiset, elonjääneet jatkoivat kulkuaan kohti taloa. Kun he vihdoin, vaivojen ja vastusten kautta pääsivät perille, talo oli tyhjä, sillä vieraat olivat sieltä paenneet.

Nuo molemmat veljekset kuolivat. Ihmiset, joita he olivat johtaneet kuolivat myös. Mutta heille oli syntynyt tyttäriä ja poikia. Ja aina kun uusi tytär tai poika syntyi, kertoi isä lasten ymmärrettyä, kahdesta veljeksestä, yksinkertaisista ihmisistä, jotka taipumattomasti peräänantamattomina jatkoivat kulkuaan kohti karttaan merkittyä rastipistettä, Kotia.

Pojat ja tyttäret kokoontuivat ja vannoiivat aivan kuten tekin olette vannoneet, uhraavansa elämänsä-

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONA VAASA – SODANKYLÄ

Viime vuoden keväällä saatiin vihdoin se, mitä oli jo useiden vuosien ajan osattu odottaa. Pohjanmaan Jääkäripataljoonan käskettiin siirtyä 1. 8. 64 mennessä Sodankylään, jossa oli varuskuntaa rakennettu jo viiden vuoden ajan ja jossa kolmenä edellisenä kesänä oli ollut osa pataljoonasta koulutettava.

Tehtyjen suunnitelmien mukaan siirrettiin 3. JK Sodankylään jo kesäkuun alussa. Rovaniemellä pidetyn Puolustusvoimain lippupäivän paraatin jälkeen erkani 3. JK ltn J Åkermanin johdolla muusta pataljoonasta suunnaten pp-marssinsa kohti Sodankylää, jonne se saapui 4. 6. illalla. Samaan aikaan marssitti väep J Kallioniemi pataljoonan hevosia Kemijärven—Pelkosenniemen kautta myöskin pohjoiseen.

3. JK:aan 15. 6. palvelukseen astuneet alokkaat siirtyivät Vaasasta ltn M Närhen komennossa 30. 6. ensin junalla Rovaniemelle ja sieltä polkupyörin Sodankylään.

Koko kesä—heinäkuun ajan siirrettiin Vaasasta Sodankylään kuorma-auto- ja rautatiekuljetuksin sekä pataljoonan omaa materiaalia että kantahenkilökunnan omia muuttotavaroita. Sodankylässä joutui 3. JK alusta alkaen jatkuvasti kasvavan paineen alle työskennellessään kasarmi- ja asuntoalueen kuntoonsaattamiseksi sekä tyhjentäessään kuorma-autoja, joita saattoi päivässä tulla pitkälti toistakymmentäkin.

Pataljoonan pääosan siirtyminen määrättiin tapahtuvaksi 29. 7.—1. 8. välisenä aikana. Marssia varten jaettiin pataljoona kahteen marssiosastoon, osastoihin Y ja K, joihin edelliseen kuului 2. JK ja TkK ltn V Yrjölään komennossa, ja jälkimmäiseen 1. JK, AuK ja EK ltn MK Kokkosen komennossa. Koko marssia johti pataljoonan komentaja evl P Junttila, apulaisenaan maj V Salmi. Marssi suunniteltiin tapahtuvaksi kolmessa päivässä Vaasasta Askaan (n. 20 km Sodankylän eteläpuolella) polkupyörä- ja mt-marssina.

Vaasasta lähtö huipentui 28. 7. pidettyihin lähtöjuhlallisuuksiin, joita jo sävytti lähellä olevan eron haikeus, jättihän jääkäripataljoona Vaasan lähes 20 vuotta kestäneen yhdessäolon jälkeen.

Aamupäivällä alkoivat juhlallisuudet Pohjanmaan

kin, jos se olisi välttämätöntä varjellakseen Kotia, jonka löytääkseen heidän isänsä olivat tulleet niin kaukaa ja jonka vuoksi he olivat taistelleet hellittämättä, valansa pitäneenä.

Te olette tuossa talossa, rastipisteen kohdassa, Kodissa syntyneitä jääkäreitä.

Jääkäripataljoonan järjestyessä lippukentälle, jolloin evl P Junttila pataljoonan puolesta luovutti Vaasan kaupungille muistokiven. Kiven on suunnitellut jääkäri Pentti Penttilä ja siihen kiinnitettyssä kuparilaatassa on korkokuvana kuvattu Joutselän harjanteet ja vasemmalle puolelle teksti POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONA VAASASSA 1945—1964". Vaasan kaupungin puolesta otti kiven vastaan kaupunki-neuvos T E Teir.

Tämän jälkeen seurasi kesäkuun saapumiserän sotilasvalan vannominen, jonka ottivat vastaan evl P J Junttila sotatuomari U Kärki ja past O Lönnroth.

Valan päätyttyä suoritti pataljoona polkupyörillä ohimarssin, jonka vastapaljastetun muistokiven kohdalla ottivat vastaan Ev E Nuolimaa, kaupunki-neuvos T E Teir ja evl P Junttila. Paraattia komensi maj A Lähtevänoja.

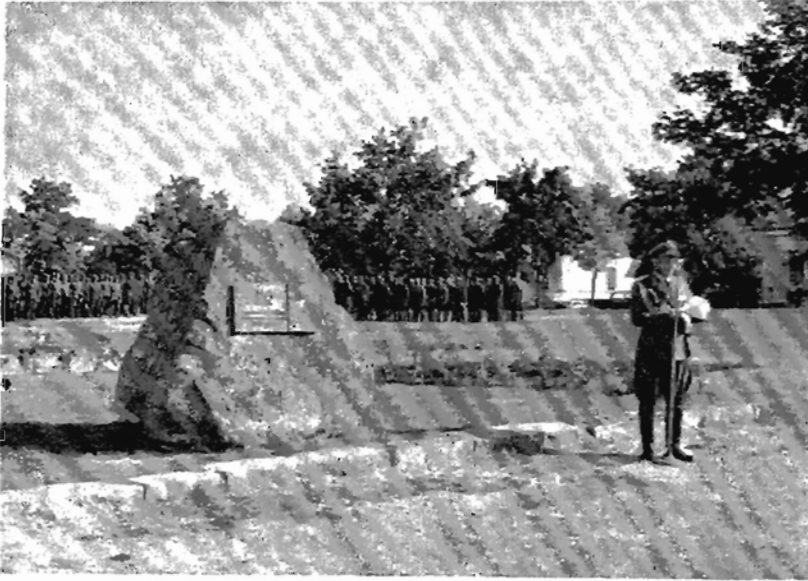
Ohimarssin päätyttyä tarjosi pataljoona lounaan ruokasalissaan. Kutsuvieraita oli juhlassa noin puolilensataa, joukossa hyvin runsaasti entistä JP 1:n ja PohmJP:n henkilökuntaa.

Iltapäivällä kokoontuivat poislähtevät sekä runsas kutsuvierasjoukko Vaasan Kaupungintalolle viettämään lähtöjuhlaa, josta muodostuikin erittäin lämminhenkinen ja mieliin painuva tilaisuus. Ohjelmasta mainittakoon kapt A Siltalan esittämä pataljoonan historiikki, Vaasan Varuskuntasoihtokunnan esitykset, yksityisten varusmiesten musiikki- ja lausuntaesitykset. Tämän jälkeen nousi puhujakorokkeelle pataljoonan komentaja, evl P Junttila, joka luovutti Vaasan kaupungille ja Vaasan Sotilaskotiyhdistykselle pataljoonan arvokkaimman lahjan, pienoislippunsa. Pienoisliput ottivat vastaan kaupunginjohtaja Lauri Järventaka ja rouva Siru Ulkuniemi. Näiden lippujen luovutuksen yhteydessä kajahti Vaasassa viimeisen kerran Jääkärimarssi Pohjanmaan Jääkäripataljoonan yhteydessä, ja yleisö kuunteli sitä hartaana seisaalleen nosten.

Samassa yhteydessä toivat lukuisat yhdistykset, urheiluseurat, liikkeet ja yksityiset pataljoonan ystävät julki suuren kiitollisuutensa jääkäreille muistolahjoin, adressein ja sähköin. Vaasan kaupungin lahjana ojenettiin Jääkäripataljoonalle arvokas hopeapokaali kiertopalkinnoksi varusmiesten välisiin kilpailuihin. Sotilaskotiyhdistys luovutti myöskin arvokkaan pokaalin kiertopalkinnoksi.

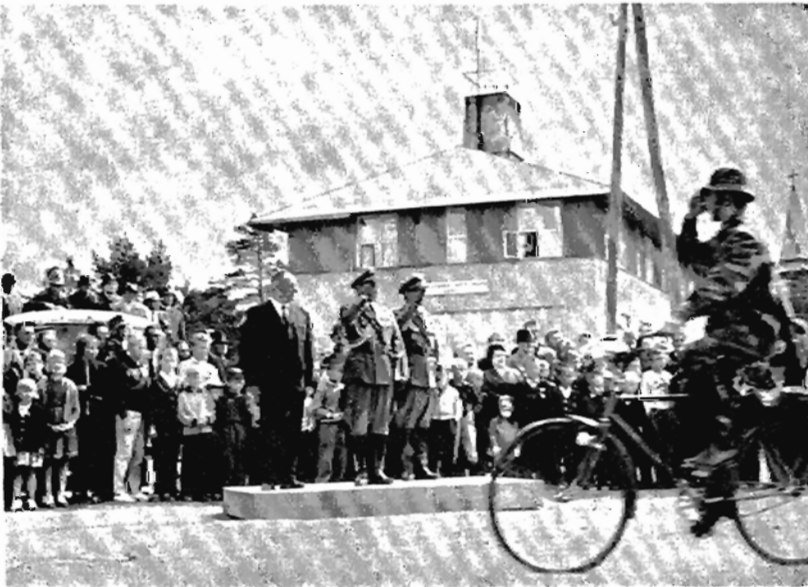
Lähtötilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun Maamme-lauluun.

Seuraavana aamuna klo 05.00 ilmoitettiin jääkäripataljoona komentajalleen marssivalmiina. Pataljoon-

Evl. P. Junttila pitämässä muistokiven luovutustupuhetta Vaasassa 28. 7.

PohmJP:n pienoislippujen luovutus Vaasan kaupungille ja Sotilaskotiyhdistykselle 28. 7. Vaasan kaupungintalolla. Vastaanottajina kaupunginjohtaja L. Järventaka ja rouva S. Ulkuniemi.

Jääkäripataljoonan ohimarssi Sodankylässä 2. 8. Ohimarssin vastaanottajina evl. P. Junttila, kunnanhallituksen puheenjohtaja V. Kiuru ja maj. A. Lähtevänoja.

nan komentaja antoi Marssiosasto Y:lle, mikä oli kuormattu kuorma-autoihin, lähtökäskyn ja tästä alkoi pataljoonan kolmpäiväinen yli 700 km:n marssi. Vähän MsiOs Y:n jälkeen nousi MsiOs K polkupyörän satulaan ja Valtatie 8 alkoi niellä myöskin pyörämiehiä. Varhaisesta aamuhetkestä huolimatta oli lähtöä seuraamaan ehtinyt runsaasti aamuvirkkuja vaasalaisia joukossa paljon pataljoonan entistä henkilöstöä, joista monet seurasivat jääkäreitä aina Kokkolaan saakka.

MsiOs Y jalkautui Kokkolan Raviradalla ja ryhtyi polkemaan kohti Saloisten Siniluotoa. Autot jäivät odottelemaan MsiOs K:ta, joka saapui paikalle klo 16.00 maissa.

Koko marssin ajan seurasi marssia lukuisa joukko lehtimiehiä sekä Pohjanmaan asukkaita, jotka tervehdyksiä heiluttaen jättivät jäähyväisiä oman maakuntansa joukko-osastolle.

Eräs marssin mieliinpainuvimmista tapauksista oli ensimmäisen marssipäivän iltana Siniluodossa pidetty iltahartaus. Kaunis kesäilta, edessä aukeava aava sininen meri loivat tunnelman, hartaustilaisuudelle, jonka kanssa tuskin loistavinkaan kirkossa pidetty jumalanpalvelus pystyy kilpailemaan.

Vasta myöhemmin Sodankylään muuttava Vaasan Varuskuntasoihtokunta seurasi marssin ajan pataljoonan mukana viihdyttään jääkäreitä ruokailutauoilla, herätyksen ja iltahuudon aikoina majoitusalueilla.

Marssi sai luontevan lopun saavuttaessa Askaan 31. 8. iltapäivällä lyhyen taisteluharjoituksen muodossa, joka osoitti joukkojen olevan vielä rasittavan kolmen päivän marssin jälkeen hyvässä taistelukunnossa.

Lauantai-iltapäivä 1. 8. käytettiin lepoon ja huoltoon seuraavan päivän juhlallisuuksia varten.

Sunnuntaina 2. 8. saapui Pohjanmaan Jääkäripataljoona Sodankylään. Tasan klo 12.00 otti pataljoonan komentaja seurassaan kunnanhallituksen puheenjohtaja Kiuru ja maj A Lähtevänoja vastaan Jääkäripataljoonan ohimarssin, jota komensi maj V Salmi. Sodankylän kirkonkylä oli jalkeilla vastaanottamassa omaa joukko-osastoaan, joka polkupyörillä ja moottoroituna ajoi läpi kirkonkylän kasarmi-alueelle.

Lippukomppanian toiminut Aliupseerikoulu jatkoi suoraan ohimarssipaikalta Sodankylän sankarihaudalle, jossa pataljoonan komentaja evl Junttila ja huoltopäällikkö maj A. Lähtevänoja lasivat seppeleen Aliupseerikoulun toimissa lippukomppanian.

Jääkäripataljoona siirtyi tämän jälkeen ruokalan eteen, jossa uusi sotilaspastorimme I Sirkka piti lyhyen hartaushetken ja pataljoonan komentaja kiitti jääkäreitä hyvin suoritetusta marssista.

Pataljoona oli järjestänyt ruokalaan kahvi- ja voileipätarjoilun ja samassa tilaisuudessa evl Junttila esitteli kasarmialuetta paikalla olleille kutsuvieraille, joita oli saapunut aina Vaasasta asti. Sodankylän kunnanhallituksen puheenjohtaja Kiuru ja kunnanvaltuuston puheenjohtaja Paarmann luovuttivat Pohjanmaan Jääkäripataljoonalle Sodankylän kunnan vaakunan, jonka pataljoonan puolesta otti vastaan evl Junttila.

Varsinainen tulojuhla pidettiin kuitenkin vasta 24. 8., jolloin Sodankylän kunnanhallitus tarjosi koko jääkäripataljoonalle tervetullaiskahvit. Tilaisuudessa oli läsnä myöskin 1. D:n komentaja kenrli T K O p r a. Pataljoonan toivotti tervetulleeksi Sodankylään kunnanhallituksen varapuheenjohtaja Kauko L a i n e. Vanhaa ja uutta Sodankylää esittelivät juhlassa rehtori Eero M a u n u ja kunnanhallituksen puheenjohtaja Vilho K i u r u.

Tämä juhla varsinaisesti päätti Pohjanmaan Jääkäripataljoonan muuton Vaasasta Sodankylään. Sinä aikana, jona jääkärit ovat täällä pohjoisessa olleet, on koko Sodankylän ja Lapin västö ottanut jääkärit vastaan reilulla kädenpuristuksella.

Pataljoonan voidaan sanoa saaneen ainakin entisen veroisen isäntämaakunnan.

Kun suurin osa varusmiehistä ja kantahenkilökunnasta on Sodankylän ulkopuolelta on katsottu aiheelliseksi suorittaa myöskin tässä yhteydessä pieni Sodankylän esittely.

Sodankylä on pinta-alaltaan maamme toiseksi suurin, maapinta-alaa on kunnalla kaikkiaan noin 12300 km². Tämän laajuinen alue peittää koko Uudenmaan läänin ja lisäksi toistakymmentä kuntaa Turun ja Porin läänistä. Neljä viidesosaa alueesta omistaa valtio ja loput ovat kunnan, yksityisten ja yhtiöitten omistuksessa. Kunta on maamme harvimmin asuttuja kuntia asukastiheyden ollessa n. 0,9 henkeä neliökilometrillä. Väkiluku on tämän vuoden alussa n. 11500, joista saamelaisia hieman alle 200.

Pinnanmuodostukseltaan Sodankylän alue on varsin vaihtelevaa, vaikkakin suurin osa alueesta on jänkää. Etelässä kohoavat Luosto-tunturin huiput yli 500 m:n korkeuteen, mutta pohjoiseen päin mentäessä alkavat maisemat madaltua ja kirkonkylä sijaitseekin laakiossa, jonka keskikorkeus merenpinnasta on "vain" noin 200 m. Kirkonkylän länsipuolella kohoaa sentään korkeuksiin Oratunturi tarjoten kauniit näkymät 454 m:n korkeudesta. Pohjoisessa ovat taas ensin Vuotson kylän koillispuolella Nattas-tunturit ja yhä ylemmäs pohjoiseen mentäessä löytyy jo todellinen Tunturi-Lappi. Saariselän mahtava tunturialue houkuttelee vuosittain lukemattomia tunturihihtäjiä ja retkeilijöitä yhtähyvin kotimaasta kuin ulkomailtakin. Sen huiput kohoavat jo reippaasti pilvien yläpuolelle yli 700 m:n korkeuksiin. Alueen länsiosat ovat pääasiassa aapaa.

Vesistöistä ovat huomattavimmat lukuisat joet, joista suurimmat ovat Kemijokeen laskevat Kitinen ja Luiro sekä Kitiseen laskeva Jeesiö, joka lieneekin ainakin jääkäreille kaikkein tutuin virta. Lukuisista järivistä mainittakoon Vaalajärvi, Kelujärvi, Unarinjärvi, Seipäjärvi ja Sompiojärvi.

Sodankylän väestö on pääasiassa maa- ja metsätaloudesta toimeentulonsa saavaa, joskin nimenomaan palveluelinkeinojen harjoittajien määrä on huomattavasti lisääntynyt. Sodankylän kirkonkylä onkin jo tällä hetkellä melkoinen liikekeskus, joka palvelee suurinta osaa keskisestä Lapista. Uudet tavaratalot ovat tavaravaliokimltaan varsin monipuoliset ja kirkonkylän kokonaiskuva muuttuu jatkuvasti entisestäänkin nykyaikaisemmaksi. On muistettava, että kirkonkylä hävitettiin Lapin sodan aikana melkein koko-

10. 6. 1944 Mainilanmäeltä ja vähän rinteiltäkin

JP 1 oli saapunut 10. 6. 44 aamuyöstä taisteluosillaan Terijoelta ja sen ympäristöstä Lintulan luostarin maastoon. Radioasema oli pystytetty vähän erilleen komentajan, majuri Vetren olinpaikasta. Asema oli kuuntelulla 10 D:n jaksolla. Jonkin ajan kuluttua saapui divisioonasta radiosanoma kuuluen pääpiirteittäin:

"Tilanne edessä epäselvä. Pataljoona valmistautuu miehittämään Uuden-Alakylän pohjoisen metsänreunan."

Toimitin radiosanomana viipymättä pataljoonan komentajalle. Komentaja haetutti komppanioiden päälliköt luokseen antaakseen käskyn valmistautumisesta lähtöä varten. 10—15 min. sanoman saapumisesta, tuli divisioonan upseerilähetti tuoden radiosanomaan kirjallisen vahvistuksen sekä käskyn lähdöstä tehtävän suoritukseen.

Komentaja määräsi lähtökäskyssään marssin Uuteen-Alakylään suoritettavaksi kiertoteitse, tietä Lintula—Virolaisen kauppa ja Terijoen suuntaan takaisin 2—3 km. Täältä erkani myös tie Joutselkään sekä edelleen Uuteen-Alakylään. Käskyssä korostettiin tämän tien suomia parempia suojautumismahdollisuuksia ilmahyökkäyksien tapahtuessa. Liikkeelle lähtö käskynannon jälkeen tapahtui varsin nopeasti.

Marssirivistön saavuttua tielle Joutselkä—Kivennapa, noin 2—300 metriä rauhan vuosina pataljoonan pystyttämästä Joutselän taistelun muistomerkestä pohjoiseen, avautui jokaisen silmien eteen masentava näky. Joukkoja virtasi epäjärjestyksessä Kivennavan suuntaan. Lottia ja haavoittuneita käveli, haavoittuneilla kenellä pää, kenellä käsi tai muu ruumiinosa sidottuina. Kaikilla oli sama suunta — Kivennapa.

Näin ihmetellen näkyä saavuimme muistomerkin

naan, ainoa todella vanha rakennus on Sodankylän vanha kirkko, joka on rakennettu jo vuonna 1689 ja jonka saksalaiset jättivät hävittämättä.

Kouluolot ovat kehittyneet viime vuosien aikana huomattavasti. Kirkonkylässä on kansakoulujen lisäksi oppikoulusivistystä varten kunnallinen keskikoulu ja lukio, vapaata kansansivistystyötä tekee Sodankylän Kansanopisto.

Terveystenhoitoa varten on kunnassa kaksi lääkärin ja kunnansairaala. Lisäksi on suunnitella rakentaa varuskuntasairaalan yhteyteen uusi kunnansairaalan osasto.

Urheilutoiminta kunnassa vilkastuneen huomattavasti varuskunnan muuton jälkeen, jos kohta etenkin painin alalla on jo tähänkin mennessä saavutettu huomattavia tuloksia. Varuskunnan piakkoin valmistuva urheilutalo parantaa urheiluharrastusmahdollisuuksia ratkaisevasti uimahalleineen ja täysimittai-

luokse. Tästä tie haarautui Rajajoen rantaan sekä laskeutui melko loivana ja pitkänä alamäkenä sen rantatöyräille. Laskettiin mäki alas pyörillä ja ennen joen yli johtavaa siltaa jalkauduttiin. Pyörät asetettiin ojaan tien vasemmalle puolelle.

Paikka oli JP 1:lle perintörikas. Näillä samoilla kunnalla käytiin 11 päivänä maaliskuuta v. 1555 Joutselän taistelu. Tällöin käydyn taistelun päivää viettää PohmJP edelleen vuosipäivänään. Samoilla töyräillä oli ennen talvisotaa saapumiserä saapumiserän jälkeen kokoontunut Rajakastejuhlaan ja kuunnelleet kuvauksen ammoin tapahtuneesta taistelusta itse taistelumaastossa sekä lopuksi kehoituksen rajasisseinä kestää, kuten isät alkaisemmin kohtalon kovat kolhut, mikäli niitä heidänkin osalleen tulevaisuudessa lankeaisi. Kastettavat olivat sitten laskeutuneet sillankorvassa olevan Veriojan suulle saaden tällä vanhojen rajasisien nostamana joen vettä päähänsä, tullen täten kastetuksi ja vihityksi rajasisseiksi.

Tällä paikalla, jolla nämä seremoniat olivat rauhan aikana suoritettut, antoi pataljoonan komentaja, maj J Vetre nyt käskyn puolustukseen asettumisesta.

Komppaniat ryhtyivät täyttämään saamaansa tehtävää, miesten irroittelessa työaseitaan. Ltn Salomaan joukkue lähetettiin joen yli tehtävänään ottaa kosketus viholliseen. Joukkueen mukaan lähetettiin käskyttä 1/2 puhelinryhmää johtajanaan alikers Antti Varho. Tehtävänä oli kosketuksen saatua ottaa puhelin-yhteys pataljoonaan kirkasjohtolinjoja pitkin. Kirkasjohtolinjat kulkivat välittömästi tien vieressä. Pari puhelinmiestä sai tässä päässä ottaa alasoton kirkasjohtolinjasta komentajaa varten. Menin valvomaan alasoton ottamista, koska joukkueen aliupseerit olivat pahaksi onneksi juuri lomalla.

Tien vastakkaisella puolella oli entisen KannR:n

sine urheiluhalleineen. Tunturihiihdon alalla on jo suunnitteluvaiheessa Luoston tunturihiihtokeskuksen rakentaminen. Tähän yritykseen osallistuu myöskin Pohjanmaan Jääkäripataljoona.

Ylläolevia tietoja lukiessa huomaa selvästi sen, että kehitys on vasta alussa. Kuitenkin tähänkin mennessä saavutettuja tuloksia voidaan pitää varsin merkittävinä. Kaksi vuosikymmentä sitten tapahtunut lähes täydellinen hävitys on pakoittanut Lapin asukkaat aloittamaan kalkan alusta, eikä rakentamista ole vielä saatu päätökseen. Tosin sotaa edeltänyt kehitysaste on jo jäänyt kauas taakse, mutta vielä ollaan tavallaan puolitiessä. Tässä mielessä Pohjanmaan Jääkäripataljoona onkin saanut ja ottanut itselleen ainutlaatuisen tehtävän joukko-osastona.

Tulevaisuus näyttää kuinka jääkärit työssään onnistuvat.

vartiota. Tuvan pihalla hääri joukko JP 1:n miehiä. Tunsin heistä ulkonäöltään JR 1:n komentajan eversti Viljasen sekä II/JR 1:n komentajan evl Heikkisen. Rintaman suunnasta saapui vilä parvi rykmentin miehiä suuntana muistomerkin tienhaara. Palasin entiseen paikkaan, mistä jokin aika sitten oli lähtenyt. Tällä välillä olivat komentajamme ja pp-kompaniat lähteneet. Löysin ainoastaan viestijoukkueeni entiseltä paikaltaan. Ihmeteltyäni, minne komentaja ja komppaniat olivat menneet, sain tietää niiden lähteneen jalkaisin Mainilan suuntaan. Hieroskelin älynystyröitäni. Ollakko vai eikö olla, lähteäkö joukkueen kanssa vai yksin komentajan perään tai jäädä odottamaan tähän käskyä? Päätöksen teko puoleen tai toiseen tuntui vaikealta. Noin 10—15 min. aprikoidessani asiaa juolahti mieleeni — lähdenpä ottamaan asiasta selvää.

Tuumasta toimeen — ja mies mukaan lähetiksi. Joukkueelle luin kovat "litaniat": Joukkue pysyy täällä eikä lähde ilman käskyäni. Tulen antamaan henkilökohtaisesti lähdöstä käskyn tai lähetän tämän lähetin mukana ilmoituksen, koska ja mihin on mentävä. Määräsin vielä radioryhmän johtajan, kers. L Raisalon poissaoloni ajaksi paikalle vanhimmaksi.

Aurinko paahtoi täydeltä terältä ja maataistelukoneet ja pommarit pörisivät kirkkaalla taivaalla, joskin vähän syrjemmällä valtatiestä. Kuljimme jalkaisin kahden, lähetti ja minä pitkää ja leveää Pietarintietä, mäkeä ylös kohti sen korkeinta kohtaa. Marssituamme parin kolmen sadan metrin päähän mäen harjasta, oli tien oikeaan reunaan pysähtynyt JP 1:n henkilöauto. Konepelti oli ylhäällä ja "suhari" puuhaili pellin alla moottorin kimpussa, toisen miehen töllistellessä hänen touhujaan vierestä.

Tiedusteluuni, kaukanako on JP 1, sain vastaukseksi: "Tuonne menivät — eivät ole kaukana!" Vastausta tehosti käden viittaus Valkeasaaren suuntaan.

Jatkoimme talsimista edelleen. Kun venäläisen rajavartiokasarmien Suomen puoleinen päätyseinä alkoi häämöittää, oikaisimme tieltä sitä kohden maastoon vasemmalle. Täällä, kasarmien päädyn takana, oli komentajamme komentoryhmineen, mukanaan myös ltn Salomaan mukaan lähettämäni 1/2 puhelinryhmää. Ilmoittauduin komentajalle.

Kenttäpuhelin oli maassa komentajan edessä ja tästä kulkivat johdot maata pitkin tien toisella puolella olevaan puhelinpylvääseen. Pylvään huipussa touhusi

pylväskenkien varassa Viestijoukkue, JP 1:n jääkäri Armas Partinen. Tästä paikasta ja puhelimesta oli komentaja hetkeä aikaisemmin sattumalta saanut yhteyden 10. Divisioonan komentajaan kenrmaaj Sihvooon, sekä tehnyt ilmoituksensa hänelle.

Vetreen luona oli tällöin ltn L Pihl sekä komentoryhmästä alik Leppijoki, Korpr M Mehtälä sekä nykyinen oopperalaulaja, jääkäri Veikko Tyrväinen ja Salomaan mukana vjoukkueesta aikaisemmin saapuneet puhelinmiehet. Lisäksi ehkä viimeisinä miehinä Valkeasaaresta saapuneet eräs JP 1:n lähettiupseeriluutnantti ja erään pataljoonan lääkintäluutnantti puolenkymmenen miehensä kanssa.

En ehtinyt pitkäkäköän ihmetellä tässä, kun jääkäri Armas Partinen huusi pylvään nenästä:

"Vihollisen panssarit tulevat — 10 kappaletta".

Partinen irroitti nopeasti pylväskengät pylväästä ja pudottautui kivenä alas maahan. Kyyristyi, — potkaisi "rautakengät" pois jaloistaan sekä mahdollisimman kyyryssä ja matalana juoksi tien yli kasarmien päätyseinän taakse toisten joukkoon. Vetren vastaus Partisen huutoon vihollisen panssareista oli: "Omia panssareitahan ne ovat!"

Ei mennyt kauankaan, kun jokainen oli omin silmin tilaisuudessa toteamaan: "Omiahan todellakin ovat!" Kyllä komentaja tässä vaiheessa oli täysin selvillä kenen panssarit sieltä ovat tulossa, mutta hän halusi tietoisesti, rauhallisella käytöksellään ja äänellään, estää pakokauhun syntymisen paikalla olevien keskuudessa. Tieltä kuului telaketjun kolinaa ja ensimmäisenä pisti näkyviin nurkan takaa tykin suujarru — putki piteni pitenemistään ja tykin alla tuli näkyviin virtaviivainen panssari, minkä uumeniin tykinperä upposi.

Sotk a!

Rumilus ajoi tietä eteenpäin — kaarsi oikealle tietä (samalle puolelle, jossa olimme kasarmien päätyseinän takana pystyissä, kuin nallit kalliolla) — jatkoi hiljaa möyrimistään kohtaan, missä alkoi laskea Rajajoen notkoa kohden, pysähtyi moottorin jäädessä pehmeästi kehräämään kuin kotikissa. — Kolinaa jälleen. Toinen samanlainen rumilus oli näkyvissä, ajoi edellisen viereen ja pysähtyi, kolmas, neljäs, viides. Tällaisia "kuolemankilpikonnia" oli useampia rivissä, — rintama ja aseet Suomea kohden sojottaen. Koska lisää niitä ei tuntunut tulevaksi "hinkkaisi" Vetre: "Kuoppiin!"

ETUPYÖRÄ

Vastaava toimittaja evl P Junttila
Toimitussihteeri yllil K Parkkari
Toimitussihteerin apul ltn V Yrjölä
Taloudenhoitaja ylliv A Saastamoinen
Taloudenhoitajan apul kers P Hautala
Puh Sodankylä varuskunta/3 Pankki KOP

Julkaisija:

JÄÄKÄRIPATALJOONA 1:N KILTA ry

ETUPYÖRÄ

kiittää ilmoittajiaan

taloudellisesta tuesta

Lukija:

suosi ja suosittelle ystävillesikin
ilmoittajiamme

Jokaisen melstä seurattessa silmä kovana Sotkia, eli aikaisempien asukkaiden kaivamat sirpalekuopat olleet muistuneet kenenkään mieleen. Nyt ryntäsimme parhaalla vauhdillamme kuoppia kohti — päin Sotkien ahteria. Ltn Pihl ja allekirjoittanut joutuivat samaan monttuun. Siihen sopi kyllä kaksi miestä, mutta pää ja hartiat jäivät reunan yläpuolelle. Viereisessä kuopassa istui komentaja ja hänen lähellään tielle päin kaksi tšlähettilä, toinen korpr M Mehtälä. Allekirjoittaneella oli pistooli tiukasti kädessä, eikä kenelläkään toisilla ollut parempaa "lääkettä" varattuna vaunuja varten. Kiväärit, konepistoolit ja pistoolit olivat meillä ainoana aseina ja niillä oli hyödytöntä ryhtyä räiskimään vaunuja, koska vaunujen päällä ei ollut pst-jääkäreitä. Kiv komppaniat olivat tehneet näistä "enkeleitä" kasarmien Valkeasaaren puoleisella tieosuudella. Istuttiin siis siinä edelleen ja silmä kovana ihmeteltiin. Jokaisen pojan "naamavärkki" näytti olevan peruslukemilla. Todennäköisesti itsekukin punnitsi selviytymismahdollisuuksiaan. Poispääsy olisi ollut tässä vaiheessa mahdotonta, elleivät vaunut olisi lähteneet hiljalleen rinnettä alaspäin. Sanoin kuopassa istuessani vierustoverilleni ltn Pihlille. "Tähän sitä jäitiin." Vangiksi en antaudu mieluummin ammun itseni" Pihl vastasi naureskellen: "Ei me tähän jäädä".

Näin puheltaessa ja itsekunkin miettiessä tilannetta, alkoi jälleen kuulua telaketjun kolinaa kasarmien takaa tieltä. "Sieltä ajaa kolisteli vielä Sotka hiljaa jurraten, punaisen viirin lepattaessa vaunun keulassa. Vaunu kääntyi oikealle puolelle tieltä maastoon ja pysähtyi n. 3—4 m päähän kuopastamme, nokan osoittaessa kohti aikaisemmin tulleita vaunuja. Torniluukku aukesi ja joku sisällä olevista heilutti kättään.

Mehtälän Manu, joka kyykki viereisessä kuopassa, tähtäsi rauhallisesti montun reunasta konepistoolillaan tukien heiluvaa kättään. Laukaus kajahti konepistoolista kertatulella ja luoti osui kammeneen. Käsi putosi velttona alas. Samassa torniluukku rämähti kiinni ja vaunu jatkoi möyryten matkaansa entisten vaunujen rintamaan.

Meidän silmä sirrillään tarkkaillessa vaunuja kuulul takaamme kova rysäys. Rysäyksen aiheuttajasta oli tuskin kenelläkään halua ottaa selvää. Oli tarkkailtava vaunuja, mitkä olivat näkyvissä sekä mietittävä keinoja, miten selvitä kuopista hyvän sään aikana. Näkyi selvästi kuinka jotkut vaunuista jyräyttivät tykillään sekä ampuivat konekivääreillään Joutselän suuntaan. Kumea laukauksen ääni — putki iski taakse ja palasi alkuasentoonsa. Kk:t tikkasivat, plippujen täristessä laukausten voimasta ja vaalea ruutipilvi leijui aseiden suun edessä. Vaunujen moottorit kehräsivät hiljalleen koko ajan. Yhtäkkiä lisäsi Sotkarintama vaunujen moottoreihin kaasua lähtien hiljalleen vyörymään rinnettä alas, kohti Rajajoen siltaa ja Joutselän kylää.

Tässä avautui meille tilaisuus. Ilman Sotkien liikkeelle lähtöä, vaalenisivat luomme vielä tänäkin päivänä noissa samoissa kuopissa. Alik Vorho kertoi myöhemmin vaunujen palanneen hetken kuluttua takaisin ja havainneen nyt kuopat, kuopan reunalla kenttäpuhelimien ja yhden polkupyörän. Sotkat olivat pyörittäneet kuopat telaketjuillaan sileiksi ja saman

kohtalon ne järjestivät myös pyörälle ja puhelmelle.

Oikeaan aikaan siis majuri Vetre kiljaisi: "Kuka vielä kykenee liikkeelle!"

Ponkaisimme ylös kuopista ja laukkaan n. 30—50 m:n päässä olevaan suojaavan tiheikön reunaa kohti. Koska rinnekin viersi alaspäin oli vauhti paras mahdollinen. Tällöin havaitsin vasta, että aikaisempien asukkaiden kanttiiniparankki oli lysähtänyt kasaan kuin korttitalo ja paloi iloisesti. Joku joukosta tiesi myöhemmin kertoa, että eräs Sotka oli ajanut jo ennen rajavartion kasarmia tieltä oikealle maastoon ja törmännyt vauhdilla läpi kanttiinin, jotta laudan kapaleet ja tavarat olivat sinkoilleet pitkälle ympäristöön.

Montakaan askelta emme olleet ehtineet vielä juosta kun takaamme alkoi kuulua hätääntyneen surkeaa huutoa. "Herra luutnantti, herra luutnantti, älkää jättäkö!"

Kantapäät syyhysivät kovasti ja mieli teki nostaa kytkintä vauhdin parantamiseksi, mutta palasin kuitenkin takaisin ja eräs miehistäni seurasi mukana. Mukaani tullut oli jääkäri Armas Partinen puhelinpylvästä.

Tempasimme ylös huutajan, joka osoittautui korpr Ollikaiseksi vjoukkueestamme, tarttumalla toinen toiseen ja toinen toiseen kainaloon. Raahasimme hänet jalat maata viistäen pusikon sisään ja turvaan. Pusikko antoi sentään jonkinlaisen näkösuojan peräämme saamaa kk-tulta vastaan. Pusikon sisällä siirtyi myös joku toinen miehistäni tukemaan korpr Ollikaista, jonka jalat eivät enää kannattaneet. Viimeksi tullut Sotka oli nimittäin ajanut sen kuopan yli, missä Ollikainen oli ollut suojautuneena. Matalan ja pitkän kuopan reunat olivat antaneet periksi vaunun telaketjujen alla. Hän oli jäänyt puristukseen jalastaan kuopan pohjan ja telaketjun väliin. Onneksi ei kuopan reunat murtuneet niin pahasti, että hänen jalkansa olisivat murskautuneet. Hän selvisi seikkailustaan entiselleen pidettyään 7 vrk vp:tä. Tavoitimme komentajan komentoryhmineen hetken kuluttua. Hän kaartoi seuralaisineen oikealle kohti 1 K:n selustaa, katseli meitä, mutta ei puhunut mitään kaartaessani vasemmalle miehineni, kohti Rajajoen uomaa sillan pohjoispuolelle. Vastuussa joukkueestani ja kalustostani pyöri päässäni vain yksi ajatus, päästä pelastamaan nämä, etteivät hv:t survoisi niitä allensa. Jälkeenpäin ajatellen olisi minun toki pitänyt ilmoittaa asiasta ja kysyä komentajalta, miten olisi meneteltävä, mutta silloisessa tilanteessa ei tuollainen ajatus edes juolahtanut mieleeni.

Myöhemmin alik Vorho kertoi omista seikkailuistaan tällä Mainilanmäen harjalla näin: "Kun käsky huudettiin — "kuoppiin", kaikki säntäsivät niihin siten kuin ehtivät. Myöhästyin kait lähdössä, koska minulle ei jäänyt lainkaan vapaata kuoppaa. Hätäpäisissäni havaitsin nypyllällä pienenpuoleisen pensaan ja minun oli turvauduttava "jäniksen puolustukseen". Kyyristymällä sen taakse ja käyttämällä pensasta näkösuojana parhaan taitoni mukaan pyörin siinä pensaan ympärillä sikäli kuin tarve vaati ja koetin väistellä vaunuja parhaani mukaan. Kun toiset ryntäsivät vaunujen lähdettyä pusikkoon, en heti päässyt mukaan. Joku vaunuista palasi, havaitsi nyt kuopat, pu-

helimen ja pyörän, laittoi vaununsa pyörimään ympäri näin sillittäen kaiken tasaiseksi. Viimein sain tilaisuuden rynnätä toisten jälkeen. Vaunusta kai havaittiin pusikon reunassa liikettä, koska sain kintuilleni niin, että rapa lenteli kasvoilleni. Syrjähyppyjä tekemällä pääsin syvemmälle metsään ja toisten joukkoon."

Jatkoimme siis edelleen rinnettä alas kohti Rajajokea. Alhaalla notkossa Venäjän puolella kohtasimme väepeli Kähösen miehineen erään vähäisen aukeaman takareunassa, tarkkaillemassa silmä kovana vihollisen mahdollista saapumista.

Juteltuamme hetken tilanteesta, sain samalla häneltä tietää, ettei sillalle ole enää menemistä. Siis suora suunta kohti Rajajokea. Lyhyen ajan kuluttua olimmekin joen rannalla. Etsimme sopivaa ylityskohtaa kulkemalla yläjuoksun suuntaan. Sopivan kapean paikan löydettyäni astuin veteen. Pari kolme askelta otettuani olinkin uimasillani. Pistooli irtosi kädestäni, mutta onneksi se oli kiinni kaulani ympärillä nahkahhnalla. Kroolasin vastarannalle, ja mieheni seurasivat perässäni. JR 1:n upseerien nähtyä tapahtuman, lähtivät he etsimään sopivampaa ylityspaikkaa yläjuoksun suunnalta. Etsin pitkän seipään, mikä ylettyi vastarannalle ja tämän avulla vedimme korpra Ollikaisen joen yli omalle puolellemme. Matka jatkui Suomen puoleisella rannalla kasvaneen tiheikön läpi ja pian saavutimme avoimelle rantaniitylle. Niityn toisessa reunassa oli asukkaiden hylkäämä talo. Talon kohdalle päästyämme havaitsimme Annansilmän kukkivan ikkunalaudalla sekä kissan katselemassa ikkunasta. Irrallisia lemmiä kuljeskeli läheisyydessä utareet täysinäisinä. Miten ihmeessä näin lähelle rintamaa oli laskettu siviiliasukkaita, kun tilanne oli näinkin epävarma? Aikaa ei ollut pitkään ihmettelyyn, vaan matkaa oli jatkettava edelleen. Suunta siis länttä ja Joutselkää kohti.

Marssittuamme jälleen parisen kilometriä hiostavassa kuumuudessa törmäsimme JR 1:n asettamaan parivartioon. Parivartio oli pienen peltoaukean ja metsikön kulmauksessa tien oikealla puolella, tehtävänäan varmistaa avoimena olevan Mustanpohjan kylän suuntaan. Ollisimme jatkaneet ohii ilmeisesti vartiota huomaamatta, mutta se ilmaisi itsensä meille. Tiedusteltuamme omia joukkojamme, he osoittivat meille oikopulun metsän läpi Joutselän kansakoulun pihalle. Syvemmällä tässä metsikössä tapasin ennestään tuntemani, erään JP 1:n komppanian päällikön, ltn Raunion pieneksi kutistuneen komppaniansa mukana. Jatkoimme tervehdykset vaihdettuamme kansakoulun pihamaalle.

Täällä oli höyrinää ja hälinää. Tiedusteluuni, kuka täällä on päällikkönä, minulle osoitettiin erästä majuria, jonka myöhemmin kuulin olevan JR 1:n huoltopäällikön, majuri Haru. Ilmoittauduin majurille ja tiedustelin häneltä nykyistä pataljoonamme olinpaikkaa. Majuri ei varmasti tiennyt sitä, mutta oletti pataljoonan komentajineen oleskelevan jossain Joutselän järven länsipuolella tulotiemme varressa. JR 1:n miehet häärivät touhukkalna päällikköiden asetellessa aseita ja miehiä aseisiin. Mm yhtä 75 mm pst tykkiä vietin kovalla kiireellä miehissä pihalta tuliasemaan. Majuri huuteli myös pst-miinoja, mutta niitä ei ollut

kenelläkään eikä kukaan tuntunut olevan tietoinen, mistä niitä olisi saatavissakaan. Muistin, että omassa huollossamme niitä oli ja mainitsin tästä Harulle. Häneltä sain käskyn lähteä niitä noutamaan kiireesti. Käyttööni hän luovutti oman maastoautonsa ja siihen seurakseni lastattiin kuorma rykmentin haavoittuneita. Lusikka pohjaan ja nyt herroiksi matkaan henkilöautolla. Ajelimme parasta vauhtia Lintulan luostarin maastoon. Samaan paikkaan, mistä aamulla olimme lähteneet liikkeelle. Ylitettyämme Lintulan joen sillan ja saavuttuamme niille maisemille, missä venäläisten rakentama korkeaajännitelinja ylittää Kivennavan tien, kuului takaamme karjuntaa, mikä heti kertautui satakertaisesti: "Panssarit tulevat!"

Valkka tie oli tyhjä ennen huudon kuulumista muuttui se kiehuvaaksi kattilaksi huudon jälkeen. Kaiken karvaista ajoneuvoa ilmaantui tiensivun suojaavasta metsästä silmänräpäyksessä tielle. Siinä oli autoa, hevosta ja taas autoa tiellä yhtenä puurona tien täydeltä. Uusia tuppaantui lisää tielle silmittömässä pakokauhussa. Kukaan ei nyt päässyt eteen eikä taaksepäin, vaan kaikki liikenne kasaantui yhdeksi massaksi tielle. Kului ehkä tunti, pari ennenkuin tie alkoi jälleen vetää ja ruuhka näytti selvenemisen merkkejä. Ei auttanut muu kuin istua ja kirotta Polviselän rinneessä tätä mieletöntä sekasortoa. Ihmeellistä. Paniikin aiheuttajaksi ilmenikin oma sotasaalistykinvetotraktori, joka kolisteli tyhjänä tiellä kohti Kivennapaa. Aikanaan selvittiin jälleen selville vesille ja kun sain haavoittuneet luovutetuiksi Polviselässä joukko-osastollensa, alkoi iltakin olla käsillä. Selvisi myös, että huoltomme oli siirtynyt jo aikaisemmin jonnekin Kivennavan kirkonkylän pohjoispuolella olevaan metsämaastoon.

Mitäpä minä sieltä enää panssarimiinoja etsimään. Palasin samalla autolla Harun luo antamaan meriselitystä mlinanhakumatkastani ja sen epäonnistumisen syistä. Täältä selvisin jollakin kyydillä pataljoonan huoltoon, mistä löysin viestijoukkueeni kokonaisuena ja ilman tappioita ja kalustomenetyksiä selvinneenä. Ltn Pyykköseltä sain myös selville, että pataljoona on Kivennapa—Joutselkä tien varressa ja komentaja johtaa taistelua jossakin kellarimontussa.

Hankin pyörän ja ajoin etsimään komentajaa, yksi mies mukana lähettinani. Täältä löysin vihdoinkin komentajan erästä montusta johtamassa pataljoonan puolustusta tämän tien varressa. Ilmoittauduin komentajalle sekä jäin hänen luokseen. Jonkin ajan kulltua lähetti komentaja minut ottamaan jossakin asiassa yhteyttä ERP 13:sta komentajaan, majuri Loimuun, jonka piti olla Lintulanjoen takana luostarin maastossa.

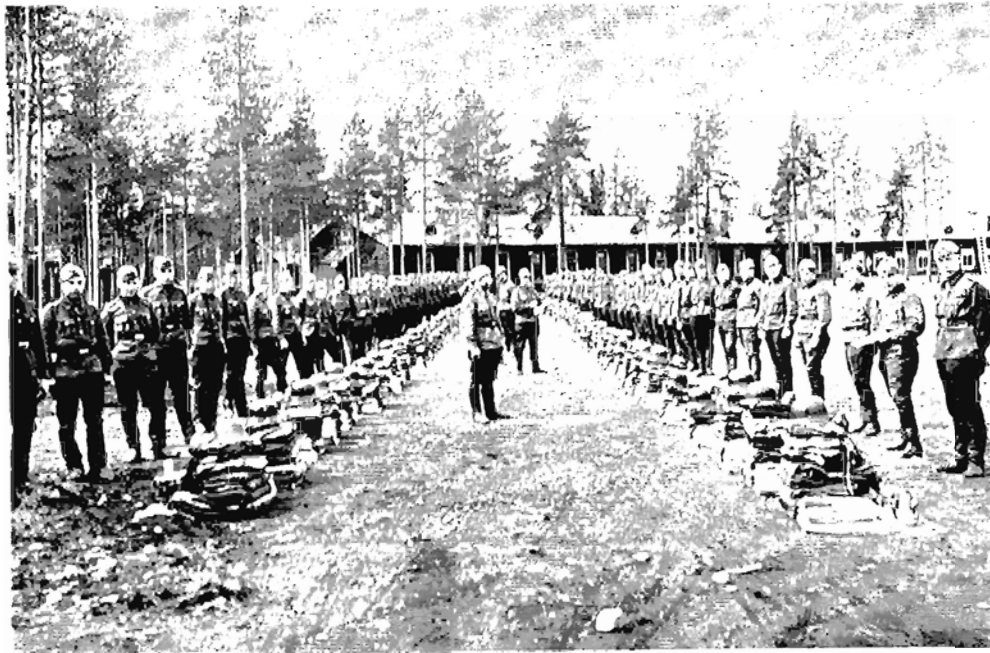
Jälleen pyöränselässä matkalle kohti Lintulan luostaria. Saavuttuani p.o. maastoon oli tullut verraten hämärä ja ilma oli koleahko. Luostarin kohdalla havaitsin tien länsipuolella olevassa tiheikössä joukon sotamiehiä ja ajohevosia. Tiedustelin, mistä joukko-osastosta he ovat, selvisi, että olin löytänyt etsimäni ERP 13. Sain tietää komentajan olevan komentopaikallaan eräässä kellarissa siinä aivan lähellä. Ilmoittauduin maj Loimulle toimittaan saamani tehtävän.

Jälleen Vetren komentopaikalle ja ilmoitus tehtävän suorituksesta. Jäin komentopaikalle, mutta vilu

Kuvasatoa vuosien takaa

PPP 1:n Moottoriajoneuvot v. 1929

Varustarkastus keväällä 1931

pyrki ahdistamaan kuin yleinen syyttäjä märkien vaatteitteni vuoksi. Koska komentajastamme en nähnyt merkkiäkään, että hän aikoi käyttää ja tarvita tässä vaiheessa viestijoukkuetta ja yhteyksiä, pyysin häneltä lupaa mennä joukkueeni luo huoltoon, vaatteitani vaihtamaan ja kuivattamaan. Sain tähän luvan ja jälleen kohti Kivernapaa ja huoltoa. Yö täälläkin muodostui epämukavaksi nuotiolla loikoillessa. Toista puolta polttaessa ja toista viluttaessa. Nukkumisesta ei tullut juuri mitään. Näin kului kohdallani Mainilan

päivä 10. 6. 44 ja vetäytyminen Kannaksen läpi oli vielä edessä. Tästä emme kukaan vielä osanneet edes uneksiakaan. Parempi näin olikin, sillä nuo ankarat taistelut vaativat vielä jokaiselta siihen osallistuneelta monta hikipisaraa sekä unetonta, huolen ja murheen raskauttamaa päivää ja yötä.

Tuhannet näissä taisteluissa uhrasivat henkensä ja toiset tuhannet terveytensä isänmaan vapauden puolesta.

Taistelulähetin testamentti

Kahden vuosikymmenen takaa nousee usein miehen miehiä, aseveljiä, jotka ennen jakoivat yhteiset ilot ja surut, mutta jotka myöhemmin ovat kadonneet mikä minnekin maailmalle. Eräät ovat muisteiloissakin jokseenkin yhdentekeviä, mutta toiset taas palauttavat mieleen tapahtumia sodan verleikin ajoilta.

Usein olen ajatellut, mihin korpraali Eero Saunajoki on kadonnut, entinen ryhmätoverini ja kompanianpäällikköni "henkilähetti"?

Hän oli muistaakseni Satakunnan polkka. Kooltaan pienehkö eikä varmaan voimiltaanakaan väkevä, mutta sitä sitkeämpi. Silmät olivat lähellä toisiaan, nenä terävä, käynti hiukan etukumara ja kävelynsä eräänlaista "lekertämistä". Suu oli yleensä pusertunut kapeaksi viivaksi, puhe oli nopeata ja hiljaista, mutta joskus Eero-poikakin intoutui tarinoimaan ja silloin tuli juttua kuin "lantum lientä". Enimmäkseen oli kuitenkin vaihtelias ja puhui vain, kun oli asiaa.

Eero oli aina puuhakas ja viihtyi huonosti aloillaan. Enimmäkseen hän oli 3./JP 1:n majoituspaikassa Terijoella omissa tehtävissään, joiden parissa hän ääneti touhusi.

Viimeisen sotakesän vaiheissa Kannaksella toimin komentoryhmän nuorimpana vakituksena juoksijana enkä liioin ehtinyt seuraillemaan tämän aseveikon edesottamuksia. Haavoittuneen päällikkönsä riveistä poistuttua lienee taistellut enimmäkseen ykkösjoukueen mukana.

Ilomantsiin tuli luutnanttimme takaisin ja silloin Eero muuttui omaksi itseksensä. Oli silminnähävän iloinen ystävänsä, sanon näin tarkoituksella, sillä hyvän lähetin ja päällikön välillä vallitsee myös ystävyyden tunne, paluusta. Passaili sivullisen mielestä ehkä liikaakin päällikköään, mutta koskaan tässä ei ollut kumartelevaa makeutta, vaan asiallista auttamista ja palvelusalttiutta.

Ilomantsissa opin tuntemaan Eeron lyhyenä tuokiona. Hän antoi minulle perinnön, joka velvoitti ja opetti ymmärtämään, millainen on henkilölähetin oltava.

Olin tulossa jostakin tehtävästä pataljoonan komentopaikalta suuntauraa käyttäen. Edessä käytiin taistelua Ilomantsin motitusvaihe oli juuri alkanut Suuntauraa pitkin tuli monia haavoittuneita asetovereita vastaan, sillä aamu oli verinen. Tulipa Eerokin käteen haavoittuneena. Haavat eivät näyttäneet pahoilta, mutta sitä tuskallisempia ne olivat. Luoti oli pyyhkäissyt sormille ja hätäisesti kietaitun ensisiteen alta valui verta. Hetkeksi pysähtyi Eero juttelemaan, puri hammastaan ja kertoi tilanteesta edessä. Ennen lähtöään JSP:lle hän pudotti repun selästään, otti sieltä päällikkömme ruokalluvälitteet, antoi ne haltuuni ja sanoi, että vastaa niistä. Astiat olivat puhaita, kun sain ne ja niin Eero läksi jatkamaan mat-

kaansa, samoin minä. "Hei" kuului huuto takaa! Se oli Eero. "Pidä hyvää huolta "Pojasta", se oli päällikkömme silloinen lempinimi miesten keskuudessa, "hän vastaa teistä kaikista, mutta sinä vastaat hänestä." Tällainen oli nimitykseni ja sanat jäivät mieleeni. Vastenmielisen tehtävän edessä ne nousivat aina eteeni. Ne kasvattivat vastuuntuntoani ja usein ajattelin niiden sisältöä tarkemmin, sillä sanat jätettiin minulle eräänlaiseksi "testamentiksi".

Opin pian ymmärtämään tarkoitukseni. Lähetin vapauttaa esimiehensä kaikista "maallisista" huolista keskittymään taisteluun ja ajattelemaan johtoonsa uskottua osastoa. Hän on aina tarvittaessa palkalla ja valmis kuin partiopoika palveluksineen. Lähetin on jossakin mielessä esimiehensä uskottu, hän tietää, kuulee ja näkee kaiken, muttei puhu liikoja. Läsnaolollaan hän antaa johtajalleen sen kuvan, että kaikki miehet ovat käytettävissä ja tukalassa tilanteessa taistelulähetin on myös päällikkönsä henkivartija. Vaikeimmat tehtävät lankeavat kuin luonnostaan henkilölähetille, mutta siitä on odotettavissa palkinto luottamus ja em ystävyys. Minun kohdallani tuo ystävyys on jatkunut yli 2 vuosikymmentä ja olen siitä sekä iloinen että ylpeä.

Kiitos Eero, aseveikko, perinnöstäsi!

Tapahtui 1. 8. 44 Ilomantsissa.

Opp J KÄKÖNEN

Pyri heidän vertaisekseen

"Olen taistellut monilla tantereilla, mutta teidän veroisianne sotilalta en ole vielä nähnyt." Nämä Mannerheimin sanat, jotka on otettu "Taistelijan oppaaseen", me jokainen varmasti tunnemme ja tiedämme mitä ne merkitsevät. Mutta olemmeko koskaan kiinnittäneet huomiota "Taistelijan oppaassa" näiden sanojen alla olevaan pieneen lisäykseen "Nykyajan sotilas" pyri heidän vertaisekseen. Tuo vähäpätöiseltä tuntuva huomautus antaa tosiaan paljon ajattelemisen aihetta.

Meillä ei toivottavasti koskaan tule olemaan tilaisuutta osoittaa sodan töissä, mihin me yllämme. Mutta jos näin käy, niin olen varma, että jokainen meistä on valmis luopumaan kaikesta puolustaakseen isäinsä maata tunkeilijaa vastaan. Vaikka tämä ei ehkä vanhemmista tunnu mahdolliselta, sillä sanotaanhan meitä nuoria ihanteettomiksi, niin lukuisista keskusteluista kavereiden kanssa olen huomannut, että ne eivät sallisi täällä vierasta valtaa. Ja tarvittaessa he kaatuisivat vaikka viimeiseen mieheen, jos sillä voitettaisiin jotain synnyinmaallemme.

Mutta jos me emme voi sodan pyörteissä osoittaa olevamme isiemme vertaisia, niin miten me silloin ylläpänsä kykenemme tasaveroisesti kilpallemaan heidän kanssaan. Ei, ei meitä ole sentään jätetty huonompaan asemaan. Meidän tehtävänä on rauhanaikaisessa palveluksessa täyttää velvollisuutemme samalla tinkimättömyydellä kuin isämme. Eikä meilläkään puutu vihollisia, päinvastoin niitä on joskus

MASSANA VARUSMIESMUOTISSA

Sulan raudan tapaan muottiin sopeutuviksi toivot kouluttajat ja esimiehet meidät varusmiehet, jotka olemme heidän muovailtavinaan toiset kahdeksan, toiset yksitoista kuukautta. Sananparsi sanoo, että silloin on taottava, kun rauta on kuumana. Meidän pitäisi pysyä tämän mukaan kuumana koko varusmiespalveluksen ajan. Vakinaiset palveluksen lipussa esimiehemme tietävät, olemmeko pysyneet kuumina. Jos emme, niin meistä on päivien mittaan pirahdellut sirusia, jotka ovat tylpistäneet joillekin hyvinkin teräviä kulmia. Nämä olivat alussa kovin helposti kaikkien pieneenkin tarttuvia. Kuumana pysyneet ovat muovautuneet helpommin, eikä heihin ole tarvinnut käyttää syövyttäviä aineksia. Yksi isku on riittänyt.

Edellä oleva on ehkä liiankin runollista, kun on kysymys siitä, miten suomalaisesta miehestä, nuorukaisesta, tehdään sotilas, muistoilla kullattu suomalainen taistelija tai vielä enemmän kuin vain taistelija, johtaja. Toisille tuo on tuskien tie, mutta toisille vain aikaa, kuukausia, viikkoja, päiviä, tunteja, minuutteja ja sekunteja. Muutamalla sanalla voisi ilmaista, jos ei haluaisi enempää, miksi näin on. Me ihmiset olemme erilaisia. Niin olemme, mutta yksin luonteitten erot eivät tee niin suuria raja-aitoja koulutuksellisessa ja henkisessä kehityksessä, kuin meillä nyt varusmiesten keskuudessa on.

Ne Kallet ja Villet, jotka varusmiespalveluksen alussa tunkevat teryleenihousunsa mahdollisimman ryyttyyn niille varattuun laatikkoon, ovat ulkonaisesti samanlaista joukkoa. He ovat alokkaita, joille on kaikki sotilaselämään liittyvä kädestä pitäen opetettava. Kaikilla heillä on määrätynlainen ennakoasenne ruotuväkeä kohtaan. Usealle ovat aikaisemmin palvelleet antaneet aivan vääriä tietoja. Sotilaspassin omistajat ovat halunneet säikäyttää tulevaa sotilaantainta jo ennen "pahinta". Eri joukko-osastoista kerrottavat asiat eroavat suuresti toisistaan, onhan niissä erilaisia toiminta- ja menettelytapoja. Ennakoasennetta ovat muovanneet aikaisempi elämä, siviiliolosuhteet, lapsuus, oppiarvot ja opiskelu, työympä-

aivan liikaakin. Pahimmat vihollisemme ovat laiskuus, välinpitämättömyys ja joskus kurittomuus. Tulaksemme Mannerheimin sanojen vertaisiksi meidän on sisäisellä tahdonlujuuudella saatava ylote vastustajistamme. Ja jos me siinä onnistumme lyhyenä palvelusaikana, niin me kykenemme silloin jokainen omalla paikallamme yhteiskunnassa taistelemaan Rauhnan toimissa samalla sitkeydellä ja luottamuksella Jumalaan, kuin isämme taistelivat talvi- ja jatkosodan lukuisilla rintamilla. Siis vain pienellä itsekriittikillä ja tinkimättömällä palveluksella me pääsemme "Taistelijan oppaassa" olevan lisäyksen antamaan lopputulokseen. Me olemme silloin heidän vertaistaan.

ristö, ehkäpä ideologiset käsityksetkin, sotilasvarustelun hyväksyminen tai hylkääminen.

Useimmalle meistä on jäänyt mieleen kaikki ensimmäiset tunnint armeijan leivissä. Näin on ainakin asia minun kohdallani. Tuntui oudolta, kun aivan tavallisilta tuntuvia asioita selvitettiin mahdollisimman suuriäänisesti. Kaikki tuntui menevän hyvin, kun kuului kauhea melu ja ryminä. Ensimmäinen kosketus esimiehiin oli Vaasan asemalla, mutta varsinaisesti vasta omassa yksikössä. 2. JK:ssa oma ryhmänjohtajani esittäytyi asiallisesti ja käyttäytyi erittäin miellyttävästi. Hän vaati heti alusta lähtien kaiken kirjaimellisesti ja niinpä hänestä pidettiin ja häneen luotettiin. Tiukan asiallinen suhtautuminen sai peruskoulutuskaudella palkintonsa. Me ryhmän miehet teimme kaiken parhaan kykymme mukaan. Meidän ensivaikutelmamme pinkan tekoa neuvovasta ja kädestä pitäen opettavasta alikersantista oli positiivinen.

Joukkueen johtajat ja muut kouluttajat saavat mieheen melko pian kosketuksen, mutta joissakin suhteissa se ei ole kyllin objektiivinen. He eivät pääse tuntemaan miestä täydellisesti ainakaan luonteeltaan, he eivät voi seurata tarpeeksi vapaa-ajan viettoa. Hyvinkin pienet tapaukset, pieni rike, voivat rikkoa miehestä piirtyneen hyvänkin kuvan kouluttajan silmissä.

Sotilaskoulutuksen tarkoituksena on tehdä nuorukaisesta sotilas tietoinen ja taitoinen. Kaikkien kohdalla siinä eivät kouluttajat onnistu, niin kuin ovat ajatelleet.

Mainitsin jo alussa, että varusmiehet ovat kirjavaa joukkoa. Luonteessa ja käyttäytymisessä on suuria eroja. Katsoisin oikeutetuksi sanoa samaa myös kouluttajista. Vaikkakin heidät on koulutettu pätevissä oppilaitoksissa päteviksi kouluttajiksi, saattavat hekin tehdä virheitä. Joukko ilman johtajaa ei ole muuta kuin massaa ja ollakseen hyvä on joukon alistuttava johtajansa käskyihin juuri niin, kuin johtaja haluaa. Mutta johtajan on myös ymmärrettävä oma asemansa. Koska armeijassa on vain joukkoja, ei yksityinen luonne, sotilas, monestikaan pääse sellaisenaan arvoon, mikä sille suoritustensa ansiosta kuuluisi. Niinsanotut mammanpojat odottavat, että heille annettaisiin enemmän ja parempaa kuin toisille, itseltään huolehtimaan joutuneille. Nämä pitävät tällaisia asioita ehkä lapsellisina ja joutavanpäiväisinä. Mutta loppujen lopuksi heille on kaikki helpompaa.

Kukaan ei voi kieltää varusmiespalveluksen kasvattavaa vaikutusta sekä ruumiillisesti että henkisesti. Täällä oppivat sellaiset, jotka eivät aikaisemmin ole ottaneet mitään asioita vakavasti, tekemään joskus juuri sillä tavalla, kuin käsketään. Täällä vaaditaan kunnollisia suorituksia. Monta kuukautta ovat varusmiehet toistensa kanssa. He oppivat ymmärtämään, mikä merkitys on toisen ihmisen ymmärtämisellä ja

hänen ajatustensa ja miellpiteitensä hyväksymisellä, jos ne voi hyväksyä. Muussa tapauksessa pitää antaa niille kuuluva arvo. Joskus on tarpeen, että elämässä ihmistä lyödään kynsille, kuten arkisesti sanotaan. Jos tämä lyöminen tapahtuu oikean asian, esimerkiksi koulutuksen hyväksi, ja oikeaan aikaan, sillä on merkityksensä. Muussa tapauksessa seerumista tulee myrkyä ja tarkoitus jää täyttämättä. Hyvin läheinen ja arkisen tuntuinen on aliupseerikoulun opetus, jonka mukaan huonoa pinkantekijää ei saada hyväksi pesettämällä pakkaa, vaan harjoittamalla pinkan tekoa. Jos alainen pelleilee, on jatkuva harjoitus kynsillelyöntiä. Jos taas on kysymyksessä taitamattomuus, on harjoitus opetusta.

Nykyisen rikkonaisen varusmiespalveluksen aikana on vaikea tehdä sellaisia huomioita, joitten perusteella kykenisi tyhjentävästi tekemään johtopäätöksiä. Lyhyt esimiesasema ryhmänjohtajilla ja kokeilaililla ei anna riittävän vakuuttavaa kuvaa, mitä on olla esimies. Ehkä tavalliset sotilaat, Pohjanmaan Jääkäripataljoonan jääkärit. Saavatko he selvän kuvan siitä, mitä varten heidät on kutsuttu vakinaiseen palvelukseen? Nämä lienevät turhia ongelmanasetteluja. Käsitöksen muovautuminen armeijasta riippuu monesta tekijästä.

Jo alussa viittasin muottiin ja massaan. Koskaan ei päästä siihen, että kaikki sopisivat muottiin pirstoutumatta. Tämä niin kauan, kuin ihmisellä on erilaisia ajatuskantoja ja lähtökohtia. Sotilaselämä tarjoaa mahdollisuuden hyvään ja pahaan. Karski ja raaka "meininki" luo välinpitämättömän suhtautumisen moniin asioihin. Jopa esimiesten, mutta suuremmissa määrin toveripiiriin esimerkin mukaan moni aivan raitis nuori mies ottaa ensimmäisen ryyppynsä alkoholia armeijassa tai aloittaa hyödyttömän tupakoimisen. Moraalisia arvoja poljetaan joskus palveluksessakin, onneksi hyvin harvoin. Ollaan liian kärke-

käitä sanomaan: "Näin meidän miesten kesken." Ei tulla ajatelleeksi, että joukossa on herkkiä, hyvin nuoriakin miehiä, joitten mielikuvitus on kiinteästi riippuvainen toisilta saaduista vaikutteista.

Suhtautuminen naisen ja miehen väliseen kanssakäymiseen saa usein liian vallattomia piirteitä. Kaikesta tästä tulee kuin itsestään toteamus: Ne kuuluvat sotilaselämään. Onko tarpeellista kysyä, pitääkö niitten kuulua?

Soilaan henkinen kasvu on kahdenlaista, positivistista ja negatiivista. Olisi mielenkiintoista asettaa kumpikin vaa'alle, toinen toiseen ja toinen toiseen vaakakuppiin ja katsoa, kumpi voittaisi. Olisin meidän kaikkien kanssa iloinen, jos parempi voittaisi. Ja varmasti voittaa.

Jos olisin psykologi, voisin kauniilla sanankäänteillä lausua huomioita siitä, miten me muutamme sotaväessä tai muutumme laisinkaan. Ja jos muutamme, mitkä seikat muutokset saavat aikaan. Tilaisuus tekee varkaan, opetus ja valistus saa rikollisen huomaamaan, että muutenkin voi elää, pakko tekee ujos-ta uskaliaan, jatkuva huolenpito estää liiallisen vapaudentunteen tuomat vaarat vieraalla varuskunta-paikkakunnalla, toisten miellpiteitte huomioon ottaminen saa aikaan sopua, käskeminen ja totteleminen opettaa ymmärtämään myös siviilissä tärkeitä lakeja ja määräyksiä, napin puuttumisesta huomauttaminen varustarkastuksessa opettaa olemaan tarkka pienisäkin asioissa, tehtävien laiminlyöminen saa aikaan välinpitämättömyyttä ja huonoja suorituksia. Valvonta on kaksinaamainen kumppani. Sen kanssa pitää olla perusteellisesti sinut.

Sotilas on ihminen, mutta kaikki ihmiset eivät ole, eikä heistä tule sotilaita. Sotilaskasvatus kuuluu nyky-Suomen yhteiskuntaan. Koulutus ja kasvatus ei jää varuskuntarajojen sisään, vaan se säteilee kauan, läpi elämän miesten miellissä.

Sodankylän Sotilaskotiyhdistyksen tervehdys

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONALLE

Vuonna 1964 eläkkeelle siirtyneet

yliv Herman Ollikkala

yliv Heikki Pajunurmi

yliv Martti Kiippa

yliv Onni Kiiskinen

yliv Arvo Koukku

Etupyörä toivottaa entisille pataljoonamme »konkareille» leppoisia eläkepäiviä

Yrjö Nikkanen 50 v. 31. 12. 64

Etupyörän urheilua

Pauli Nescala kultamitali Tokiossa 1964

Urheilusivuaamme juhlistaa tällä kerralla kahden maineikkaimman joukko-osastossamme palvelleen urheilijan kuvat. Heidän esittelyään ei enemmälti tarvinnut suorittaa. Kuitenkin näistä aseveljistämme Yrjö on vähän vanhempaa ikäluokkaa, joten Sinä Pauli suonet varmasti sen, että kirjoitan "Masista" vähän enemmän, sillä nykypolvi ei tunne varmaankaan häntä muuten kuin entisistä tilastoista. Hänhän on heittänyt v. 1938 ME:n keihäällä 78.70 Kotkassa. Varusmiesaikanaan käväisi Berliinin olympiakisoissa noutamassa hopeamitalin tuloksella 70.77. Suomen mestaruus samana vuonna 73.27, vuonna -37 74.78. Paljon vettä on virrannut Suomen lahden ja Pohjan lahden välillä noista ajoista, voisipa sanoa, että Kivennapa ja Teuva ovat tulleet lähemmäksi toisiaan. Liitätkin tähän Paulin vastauskirjeen kuvan ETUPYÖRÄÄN pyydettäessä.

"Terve mieheen. Kiitän ensiksikin huomioinnistanne, jonka saan osakseni entiseltä pataljoonalta. Lähdän tässä kuvani, se ei tosin ole sotilaskuva, mutta

ehkä se välttää. Toivonkin parhaita menestystä kaikille JP:läisille, mutta erityisesti kaikille esimiehille, jotka ylläpitävät järjestystä. Toivottavasti sama kuri, joka oli minunkin aikanani on säilynyt. Terveisin Pauli."

"Etupyörän" ja omat onnitteluni, tosin vähän myöhästyneet Yrjölle sinne Kursuun 50-vuotispäivän johdosta sekä Paulille Teuvalle olympiakultamitalin johdosta ja sen mukana tuomasta uskosta Suomen urheilun menestykseen.

PohmJP:n urheilun merkittävimpiä tapahtumia olivat 2. K voittama yleismestaruus ja "Koukkaajapatsaan" vuoden omistus. Ltn Vileniuksen johtaman partion pronssimitali Puolustusvoimain maastomestaruuskisoissa Kouvolassa. Partioon kuuluivat varajohdajana ylik Hietakangas ja miehinä alik Liljestrand ja alik Pennanen. PV:n yleisurheilumestaruuskilpailuissa sijoittui jääk K-G Kunnas 3. sekä 400 m että 800 m juoksussa.

**LAPIN URHEILUVÄKI TERVEHTII Sodankylän
varuskuntaa ja toivoo hyvää yhteistyötä**

SVUL:n LAPIN PIIRI ry.

Dinnavälejä vuoden varrelta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan henkilökunta on vuoden aikana lähinnä siirron johdosta muuttanut kasvojaan huomattavasti. Pataljoonasta siirtyi pois vuoden 1964 aikana seuraavat upseerit ja aliupseerit: Kapt A Siltala (VaaSpE), kapt P Hallasmaa (PohmS1E), kapt K Talvisto (UudJP), ylil P Seppo (PSavPr), ylil M Lähteenmäki (PE), ltn N Mohell (UudJP), ltn J Harjula (PSavPr), lääk. maj L Vestola, sotpast O Lönnroth, rakmest A. Majaniemi, vääp E Uitti (VaaSpE), ylik K Salo (IlmaSK), ylik O Kujanpää (PohS1E), kers S Lassila (VaaSpE), kers I Kolehmainen (HämSpE). Täydennykseksi sai pataljoona seuraavat: ylil J Talamo (PSavPr), ltn O Heiskanen (KadK), ltn P Nummi (PSavPr), ltn K Koskelainen (RUK), ltn E Vehviläinen (PSavPr), ltn J Vilenius (UudPr), ltn E Laitinen (PohPr), ltn M Närhi (UudRakP), sottekn P Jylhä (TaitK), lääk. kapt E Vainio, sotpast I Sirkka, yliv E Uusitalo (VaaSpE), vääp E Korhonen (PKarPsto), vääp U Lehtimäki (LääkV), vääp A Kiveliö (UudJP), ylik E Suihkonen (PohPr), ylik E Säärelä (PohPr), ylik H Herranen (PSavPr), ylik S Ollila (RovSpE), ylik J Hietakangas (HämJP), ylik T Kareinen (LR), kers V Kaksonen (VR).

Vuoden 1965 alussa siirtyi lisäksi pois ylil R Hautamäki (LääkV).

ETUPYÖRÄ toivottaa poissiirtyneille onnea ja menestystä uusissa tehtävissä ja toivottaa samalla uudet "jääkärit" tervetulleiksi Pohjanmaan Jääkäripataljoonaan.

Kanta-aliupseerikoulun ovat kuluneen vuoden aikana suorittaneet seuraavat pataljoonan kasvatit: kers R Pajunurmi, kers S Vainionpää, kers P Hautala, kers V Herranen, kers H Laukkonen. Onnittelemme!

Hengellinen toiminta on pataljoonassa huomattavasti vilkastunut pataljoonan saatua vihdoinkin oman sielunhoitajansa, Ylistarosta Sodankylään siirtyneen sotpast I Sirkan. Hänen toimestaan on järjestetty lukuisia erilaisia hengellisiä tilaisuuksia niin kanta-henkilökunnalle kuin varusmiehillekin. Myöskin partiotointa on pastori Sirkan toimesta pyritty saamaan käyntiin.

Sodankylän ensimmäistä kotiuttamisjuhlaa vietettiin pataljoonan ruokasalissa 7. 9., jolloin 15. 10. 63 saapumiserän kokelaat, ryhmänjohtajat ja automiehet evästettiin siviiliinläähtöä varten. Sotpast I Sirkan johdolla laulettiin yhteisesti joukko reippaita lauluja ja tilaisuus päättyi myöskin yhteisesti laulettuun Jääkärimarssiin.

Lokakuun saapumiserän tulojuhlaa vietettiin 17. 10. ruokalassa. Evi P Junttila toivotti aluksi uudet alokkaat tervetulleiksi pataljoonaan. Tämän jälkeen puhui Sodankylän Sotilaskotiyhdistyksen puheenjohtaja

Lempi Mikkonen, joka puheessaan selvitti alokkaille sotilaskotityötä. Tilaisuuden aikana laulettiin myös sotpast I Sirkan johdolla yhteislauluja ja AuK:n laulukooro esitti omia laulujaan.

15. 10. 64 palvelukseen astuneet vannovat sotilasvalansa Sodankylän kirkossa 25. 11. Valan otti vastaan evl P Junttila, sotatuomari V Tervahauta, ja sotpast I Sirkka. Valan jälkeen suoritettiin ohimarssi pataljoonan ruokalan edustalla polkupyörin. Ohimarssin otti vastaan evl P Junttila. Valajuhlan aikana ruokalassa puhui valan merkityksestä ltn O Heiskanen.

Itsenäisyyspäivää vietettiin pataljoonassa perinteellisin menoin. Jumalanpalveluksen jälkeen suoritettiin sepeleenlasku Sodankylän sankarihaudoille. Pataljoonan sepeleet laski pataljoonan komentaja evl P Junttila. Itsenäisyyspäivän juhla vietettiin ruokalassa, jossa pataljoonan komentaja puhui Isänmaasta ja nykyisestä nuorisostamme. Illalla oli ruokalaan Tukikomppania järjestänyt illanvieton varusmiehille ja Sodankylän kansakoululla oli kansalaisjuhla Itsenäisyyspäivän kunniaksi.

Uusivuosi otettiin vastaan pataljoonan ollessa järjestyneenä ruokalan eteen. Vastaanottotilaisuudessa puhui evl P Junttila ja lyhyen rukouksen esitti sotpast I Sirkka. Tilaisuutta juhlistivat nyt ensi kertaa käytössä olleet valonheittäjät, jotka herättivätkin ansaittua huomiota.

Ensimmäinen juhla juuri ennen joulua avatussa uudessa sotilaskodissa oli 8. 1. 65 vietetty kokelaiden, ryhmänjohtajien ja autonkuljettajien kotiuttamisjuhlaa.

Jatkaa siv. 20

**Vaasan Sotilaskoti-
yhdistys
tervehtii**

**POHJANMAAN
JÄÄKÄRIPATALJOONAA**

Kotiuttamisjuhlassa palkittuja varusmiehiä

Saapumiserän parhaat johtajat saavat yleensä jalkaväen säätiön plaketin. Eri alojen johtajille pidetään alan taitokilpailu, minkä perusteella heistä paras palkitaan. Viime vuosijuhlan jälkeen on palkittu seuraavat varusmiehet
8. 5. 65

Jalkaväen säätiön plaketit

Upskok Lauri Juhani Mikkola
Kers Seppo Tapani Ojajärvi

Reserviupseeripiirin palkinto

Upskok Matti Kullervo Paavola

Reservialiupseeripiirin palkinto

Alik Kauno Armas Järvinen
Jääkärijoht upskok Lauri Juhani Mikkola
Kers Seppo Tapani Ojajärvi
Krhjoht upskok Lauri Antero Manninen
Pstjoht upskok Lauri Jolma
Viestijoht upskok Pekka Kalervo
Kemppainen
Pionjoht kers Jaakko Olavi Martinkauppi
Huoltojoht alik Juhani Pienimäki
Autonkulj jääk Eero Matias Laukkonen

7. 9. 64

Jalkaväen säätiön plaketit

Upskok Matti Niemelä

RUL:n maanpuolustusmitali

Kers Erkki Alanen
Upskok Simo Juhani Niemi

RAuL:n pronssiplaketti

Kers Matti Aatto Salo
Krhjoht upskok Taisto Arvo Einiö
Pstjoht upskok Heikki Eino Jouppila
Viestijoht upskok Paavo Ilmari Raukko
Pionjoht kers Erkki Johannes Alanen
Huoltojoht kers Arvo Olavi Issakainen
Autonkulj jääk Esko Olavi Paalavuo

Taitokilpailun palkitut

Upskok Osmo Kauko Kesti
Upskok Hannu Kalevi Korpisaari
Upskok Erkki Olavi Hyövälti
Alik Pentti Juhani Eromäki
Alik Tapio Aarne Hellevuo
Alik Veikko Veli Seppä

8. 1. 65

Jalkaväen säätiön plaketit

Upskok Unto Kalervo Kallioniemi
Kers Aaro Säaskilahti

RUL:n maanpuolustusmitali

Upskok Markku Laine

RAuL:n pronssiplaketti

Alik Teuvo Rovasalo
Krhjoht upskok Keijo Tenkanen
Pstjoht kers Markku Kallinen
Viestijoht kers Raimo Haapakoski
Pionjoht kers Kalevi Tanska
Huoltojoht alik Risto Vähänkangas

Taitokilpailun palkitut

Upskok Ensio Ruohomäki
Upskok Markku Laine
Upskok Veli Palmén
Kers Veikko Koskenmäki
Kers Martti Kurikka
Kers Jaakko Torppa
Autonkulj jääk Jouko Pippola

Miehistöaineksen kotiutuessa saa pataljoonan paras nimensä Jääkärimaljaan ja omakseen pienoispöytyn. Jokaisen yksikön paras mies saa kunniakirjan ansiokkaasta palveluksesta Pohnanmaan Jääkäripataljoonassa.

Jääkärimaljaan on kaiverrettu viime vuonna seuraavat nimet

- 9. 2. 64 korpr Tapani Virkkala
- 10. 6. 64 korpr Ahti Kuki
- 11. 10. 64 korpr Kurt Wickström
- 9. 2. 65 korpr M Hirvelä

Jääkärikaskuja

LUENNOILLA

Rehumentari pitää alokkaille luentoa hevosten ruokinnasta. Huomauttaa ensin, että hevosille tulee antaa 1,5 kg heiniä ja jatkaa sitten:

"Katsokaa pojat, nämä sotaväen hevoset eivät ole aivan tavallisia koneja. Senpä takia niille ei aamuisin tarvitse antaa kuin kilon verran heiniä sen puolen kilon varastavat kyllä toisiltaan."

Komppanian kersantti järjestää komppaniaa aamupäivänpalvelukseen pyörillä ja aikoo ilmoittaa sen komppanian päällikölle sekä komentaa:

"Asento, ojennus, katse eteenpäin, huomio, katse oikeaan... kuka p... siellä vielä pumppaa."

OTE TALLIPÄIVYSTÄJÄN OHJEISTA

Ole kaikille kanssaihmisille ja eläimille iloksi. Kun olet saanut heidät hymyilemään ja tyytyväisiksi, iloitse siitä itsekin.

Harjoitellaan laukaisua paukkupatruunoita käyttäen. Matka maaliin 100 m. Alokas pyytää saako hän

PINNAVALEJA . . . jatk. siv. 18

Varusmiehistä koottu orkesteri viihdytti juhlaväkeä kahvitarjoilun ajan ja jääkäri T Kivistön koulut-tama ja johtama kuoro esiintyi. Tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun maakuntalauluun.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona sai marraskuussa käyttöönsä ensimmäisenä joukko-osastona maasamme ruotsalaista valmistettava olevia Bandvagn/64 telakuorma-autoja. Niiden ominaisuuksista mainittakoon seuraavaa:

— moottori on Volvo-Sportin moottori, jonka teho on alkuperäisestä (108 hv/6000 kierr) supistettu 91 hv/5300 kierr:een

— moottori on varustettu SU-kaksoiskaasuttajalla

— vaihteet normaali 4 eteen ja yksi taakse + maastovaihte, joka kaksinkertaistaa vaihteiston

— ajoneuvon nopeus on tiellä n 39 km/t ja maastossa sen laadusta riippuen 5—20 km/t. Auto pystyy myöskin liikkumaan vesistöillä ja tällöin sen nopeus on noin 1,5 solmua (n 3,0 km/t)

— paino tyhjänä noin 3200 kg ja täysin kuormattu-n noin 4000 kg Bandvagnit on tähänastisessa käytös-sä havaittu erittäin tehokkaiksi.

Pataljoonan henkilökunnan perhesuhteissa on myös tapahtunut muutoksia. Aviosäätyyn ovat astuneet ltn K Koskelainen ja ltn V Yrjölä ja perheenlisäystä ovat hankkineet seuraavat: ylik M K Hautala (ensimmäinen Sodankylässä syntynyt varuskunnan jäsen), vääp E Raudasoja, vääp J Kallioniemi, ylik P Haapaharju, ylik H Nurkka, kers O Myllykoski, ylik E O Hautala ja kers V Herranen. Onnittelut!

—VY—

mennä katsomaan mihin kohtaan tauluun osui. Alokkaan tarkastettua taulun kysyy vääpeli:

"Mihin osui?"

Alokas: "8 ylös, herra vääpeli. Toinen laukaus. Tarkastuksen tulos: "Ylhäällä ohi, herra vääpeli."

Vääpeli: "Mistä tiedätte, että on mennyt ohi ylhäältä?"

Alokas: "Se on repäissyt taulun."

Kolmas laukaus. Tarkastus ja tulos.

Alokas: "Ohi, herra vääpeli, ja vähän aikaa mietit-tään, taitaa olla valetta koko tämä homma."

etupyörä 1937

ALOKKAAN MIETTEITÄ

Alokasaika tuo mitä elävämmin mieleemme varhaisimman lapsuusajan. Monta vertauskohtaa löydämme tuon ja nykyisen ajan välillä. Pikku poikana meillä oli tukka lyhyt (Ah, niin nytkin). Äiti antoi meille vellin kuppiin ollessamme pikku ahmatteja. Nyt tekee sen pöydän vanhin. Saimme nuhteita ja piiskaa pieninä. Nyt saamme nuhteita ja putkaa. Pieninä leikimme monta leikkiä mm piilosilla oloa. Myös ei ai-noastaan harjoituksissa vaan myös, jos uhkaa ylimääräinen jalkinetarkastus tai puhdistushetki. Paras piilopaikka on silloin hienolla kielellä wc. Siellä ja kaikkialla valtaa mielenliikutus, kun niitä nuoruus-ajan muistoja muistelemme.

etupyörä 1937

RUOKAILUSSA

Jääkäri: "Se on vähän vanhalla miehellä."

Alokas (katsoen kuppiinsa):

"Vähänhän täälläkin on."

Vääpeli: "Kuulkaapas korpraali, kumpi meistä on komppanian vääpeli Te vai minä?"

Korpraali: "TE tietysti herra vääpeli."

Vääpeli: "No, minkä takia Te sitten latelette tyhmyyksiä."

etupyörä 1926

I aliups: "Oletko kuullut, että kers S aikoo lähteä pataljoonasta pois?"

II aliups: "Kyllä, sitä hän on sanonut jo hyvin usein, aina se on jäänyt tekemättä."

I aliups: "Mutta tällä kertaa se ei jää tekemättä, sillä nyt sen on myös sanonut pataljoonan komentaja."

Pastori: (valistustunnilla)

"Osaako alokas K laskea?"

Alokas K: ???

Pastori: "Ettekö ymmärrä. No, minä autan. Se on laskemista kun sanotaan, yksi, kaksi, kolme, neljä, viisi, kuusi jne.

Alokas: "Seitsemän, kahdeksan, yhdeksän..."

Pastori: "No, antaa tulla vaan lisää."

Alokas (riemastuen): "Kymppi, sotamies, rouva, kuningas, ja ässä."

etupyörä 1926

OPPITUNNILLA

"Jos vihollinen hyökkää rajan yli, niin miten kauan on jääkärijoukon kestettävä?"

"Kuolemaan saakka ja sitten vastahyökkäyksellä vihollinen takaisin rajan taakse."

etupyörä 1927

Koonnut kers Pekka O Hautala

- Perinteellinen malli
- Huoliteltu laatutyö
- Kestävä kokonaisuus

siinä ILVESPUUKKOJEN ja LAPINLEUKUJEN

MAAILMAN LAAJUISEN SUOSION PERUSTAT.
KULTAMITALIT LAATUKILPAILUISSA JA NÄYT-
TELYISSÄ 1932, 1950 JA 1955.

KOHTA 40 VUOTTA ON TEHTAAMME TUOTTANUT
TÄTÄ SINÄNSÄ VAATIMATONTA — MUTTA KUI-
TENKIN MAAILMAN MONIPUOLISINTA TYÖ-
KALUA, JOKA ON

Työmiehen tuttava — sotilaan toveri

J. Marttiin Puukkotehdas Oy
ROVANIEMI

KITTILÄN OSUUSKAUPPA

- Joustavaa toimintaa
- Nopeaa palvelua
- Paikkakunnan suurimmat valikoimat

TERVETULOA TEKEMÄÄN NYKYAIKAISTA
KAUPPAA!

KITTILÄN KAUPPA OY

KITTILÄ - Puh. 36 ja 203

TIKKA-BAARI

KITTILÄ - Puh. 121

SODANKYLÄN OSUUSKASSA

Sodankylä puh. 36

Valokuvaamo VALVIO

SODANKYLÄ - Puh. 144

SODANKYLÄN KIRJAKAUPPA

Ajakaa omaa etuanne

T-siipi polkupyörällä

T-SIIPi pyörä on Euroopan parhaista polkupyörän oissta yksilöllisesti käsin koottu huipuluokan ajoneuvo. T-SIIPi on oikea pyörä Teille, joka tarvitsette todella kestävän ja varman polkupyörän.

**LAATTUA
PARKKUUSTYÖTÄ**

TERÄS OY

Huoltoasema R. IKONEN

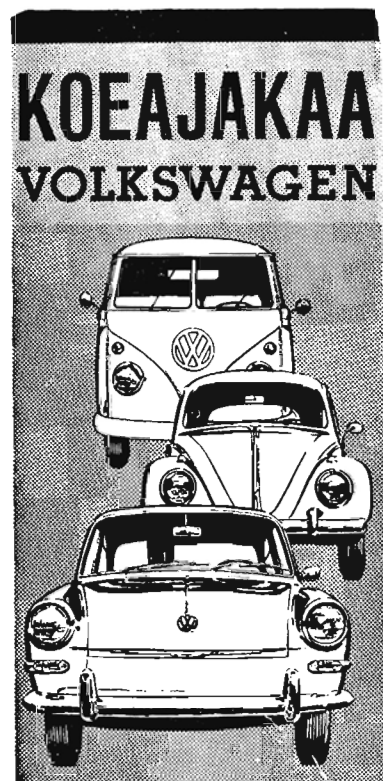
SODANKYLÄ - Puh. 337

KUKKONEN korjaa 'kaaraf'

LAPINTIE 28
SODANKYLÄ

ONNI ALALUUSUA

SODANKYLÄ - Puh. 317

Huomaatte pian, mikä on VW-ajatus: auton pitää olla kestävä, taloudellinen ja arvonsa säilyttävä. Kuten Volkswagen. Ottakaa yhteys!

SEITA-AUTO OY

Kansankatu 11 Rovaniemi - Puh. vaihde 36 78

EKA VISIO

Sodankylä puh. 98

- televisiot
- radiot
- kodinkoneet
- öljylämmittimet
- radio- ja televisiohuolto

KALUSTE JA KONE

SODANKYLÄ 344 — TORNIO 434

TARJOAMME

Huonekaluosastollamme maan tunnetuimpien huonekalutehtaiden menekkituotteita. Kodinkoneosastollamme korkealaatuisia kodinkoneita.

AGA, BLAUBUNKT radiot ja televisiot.
HOOVER-tuotteet

MINKÄ MYYMME — SEN HUOLLAMME

Naisten erikoisliike

Pietilä

SODANKYLÄ puh. 67

ARVOISAT SODANKYLÄN JÄÄKÄRIEN
ROUVAT JA MORSIAMET.

Kun pukeudutte tyylikkäästi, niin pukeutukaa
meillä.

TERVETULOA VALITSEMAAN

talvikalastusvälineet, sukset ja luistimet

RUNSAASTA VALIKOIMASTAMME.

Karvalanka- ym. mattoja hyvä valikoima.

Väri ja Tapetti V. Simonen

Sodankylä puh. 142

NUUTILAN KENKÄ

SODANKYLÄ puh. 289

Keväthanget kutsuvat. Tunturi- ja hiihtoken-
gissä hyvät valikoimat — myös kilpahihto-
kenkiä.

TERVETULOA TUTUSTUMAAN!

KAIRA BAARI

SODANKYLÄ - Puh. 343

- HYVÄÄ KAHVIA
- MAUKASTA RUOKAA

PAULAN VAATE

Sodankylä Linja-autoasema puh. 335

LASTENASUSTEMYYMÄLÄ

ERITTÄIN KAUNIITA VERHOKANKAITA
SAAPUNUT MYYMÄLÄMME
TERVETULOA OSTOKSILLE.

TEX-MYYMÄLÄ

Vahlroosin Sähkö- ja Urheiluliike

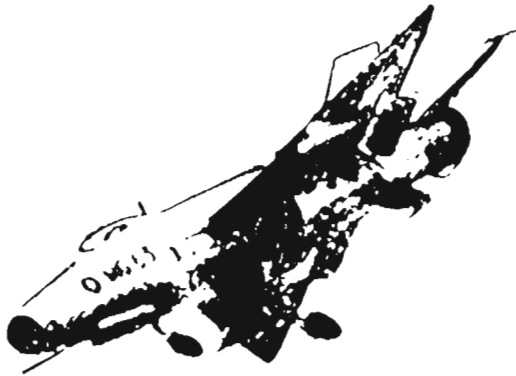
Sodankylä puh. 129

TUNTURI MOPEDIT

EDUSTAMME SISU JA LEULAND KUOR-
MA-AUTOJA, LAND-ROVER MAASTOAUTOJA
SEKÄ ROVER-, TRIUMPH- JA STEYER- BUCH
HENKILÖAUTOJA.

AUTO-ROVA OY

Rovaniemi Urheiluk. 7 Automyynti puh. 23 00

SALAMANNOPEAA
UUTISVALITYSTÄ
PUOLUEETTOMALLA
TAVALLA

Lapin Kansa

TILATKAA — ELLEI SATTUISI JO TULEMAAN

KANSALLIS-OSAKE- PANKKI

SODANKYLÄ

Puh. 27 ja 49

Ilmainen etu tallettajille

Rahaa käsittelemättä ja kuluitta
voitte nyt suorittaa maksuja
suoraan talletustililtänne jättä-
mällä vain täytetyn pankkisiir-
tolomakkeen Yhdyspankin talle-
tusosastolle.

YHDYSPANKKI

ANNAMME MIELELLÄMME LISATIETOJA
KITTILÄ Puh. 143 ja 144

N. SOIKKELI Radio- ja Sähkö

KITTILÄ - Puh. 1

TV-SALORA
TELEFUNKEN
PIIRIEDUSTUS

ALAN AMMATTILIIKE

E. TORNIAINEN

KITTILÄ - Puh. 21

TEKSTIILILIIKE

VARATTU

Pohjolan Auto Oy

Rovaniemi - Kemijärvi - Sodankylä

Ajankohtaista RAASAKALTA

Hiihtovarusteet edullisesti hyvästä valikoimastamme. Koko perheen vaatettaja.

Asusteliike
A. I. RAASAKKA
SODANKYLÄ Puh. 185

RADIOLIIKE EINO KORPI

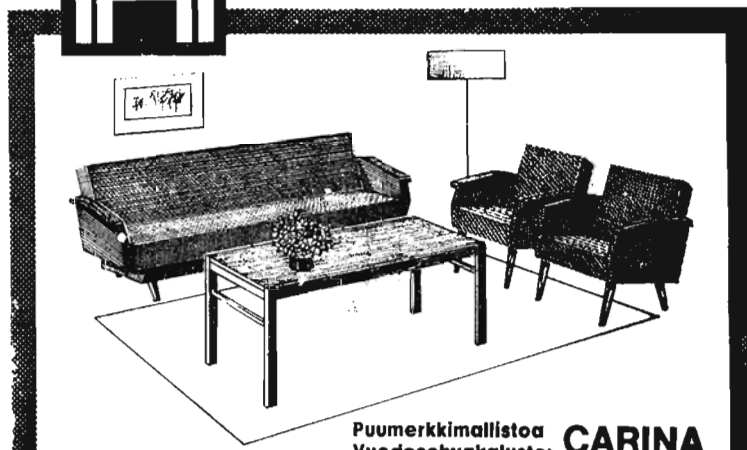
SODANKYLÄ puh. 79

CELESTON, TELEFUNKEN, LOEWE OPTA
GRAETZ. — RADIO- JA TV-PIIRIMYYNNIT.

Korjaamomme on sähkötarkastuslaitoksen
hyväksymä.

Viihtyisyyttä ja valinnanvaraa

Puumerkkimallistoa **CARINA**
Vuodesohvakalusto:
Valitkaa viihtyisyyttä kotinne. Carina-kalusto edustaa miellyttävää käytännöllisyyttä. Pehmusteena vaahtokumi tai polyether. Puuosat mahonkia tai tiikkiä.
Valmistaja: **Runkoteollisuus Oy.**

Rovaniemen Kalustaja Oy

Pekankatu 1 (Valistustalo) Puhelin 21 39

**PÄIVÄN PARHAAT
ASKELEET VIEVÄT**

Mikään ei pyöri niinkuin
SKF-laakeri

SKF

Rovaniemen Laakeri

ROVANIEMI PIENTEOLLISUUSTALO

Puh. 43 18 — Yön:o 43 42

**SUOMEN VÄRI- JA
VERNISSETEHDAS**

ROVANIEMI

**FIAT-AUTOSTA
MIELEISENNE**

FIAT 1300 - 1500

✓✓ HANKKIJÄ

KESKI-LAPIN KIRJA

SODANKYLÄ - Puh. 340

KIRJAT, KARTAT, PAPERITAVARAT,
LEHDET JA MATKAMUISTOT

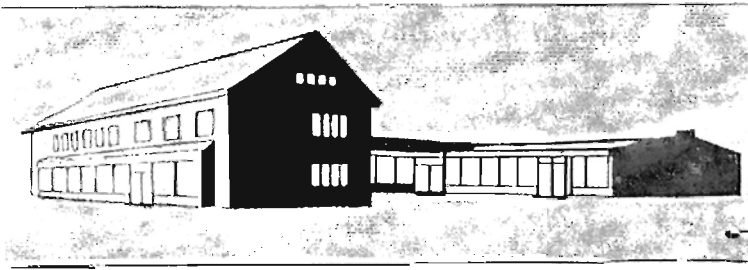
ERÄ JA URHEILU

SODANKYLÄ Puh. 291

- SLALOM-, MÄKI-, TUNTURI-
JA KILPASUKSIA EDULLISESTI
- KIINNITÄMME SITEET
ILMAISEKSI
- SAUVAT JA VOITEET OVAT
ENSILUOKKAISIA

PAREMMAN PALVELUN TAVARATALO

Monipuoliset tavaravalikoimat ja K-kauppojen hyväksi tunnettu palvelu takaavat ostoksienne onnistumisen kaikilla osastoillamme.

- Elintarvikevalintamyymälä
- Tekstiiliosasto
- Kemikaaliosasto
- Talous- ja urheilutarvikeosasto
- Rauta- ja maatalousosasto
- Baari Revontuli
- Heikin Kahvio
- Leipomo

MANNERMAA

SODANKYLÄ

Kello-, Kulta- ja Silmälasiliike ANSELM PULKKINEN

SODANKYLÄ - Puh. 51

Luutyömestari Johannes Lauri

ROVANIEMI Pohjolankatu 27 - Puh. 2486

PORONLUUESINEITÄ 40 VUODEN AJAN

Valokuvaamo Kulmakko

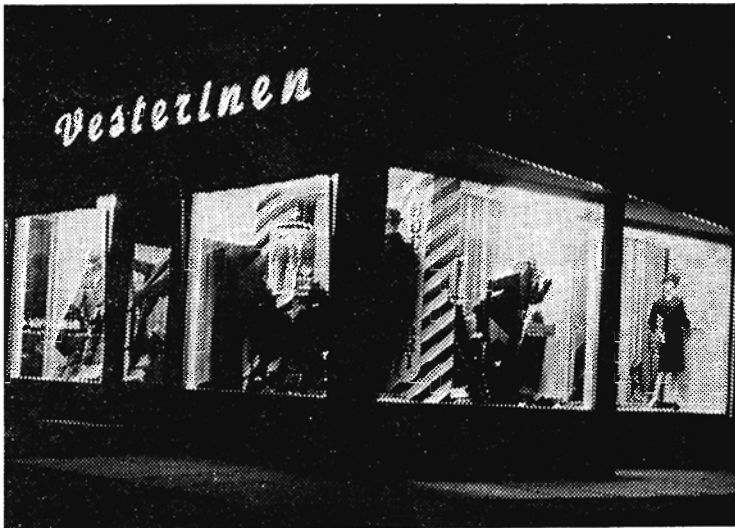
SODANKYLÄ, SODANKYLÄNTIE 13

Puh. 256, iltaisin ja sunnuntaisin 320

- STUDIOKUVAUKSIA
- HÄÄKUVAUKSIA
- KOTIKUVAUKSIA
- PASSIKUVAT MINUUTISSA
- AMATÖÖRITYÖT SEUR. PÄIVÄKSI
- KEHYSTÄMÖ

Avoinna	klo 9—17
Lauantaisin	9—15
Sunnuntaisin	12—13

KUVAUKSIA MUINA AIKOINA SOPIMUKSEN
MUKAAN

H
U
O
M
I
O

VESTERISELTÄ VAATTEET!

Koulutettu henkilökuntamme auttaa Teitä kaikissa pukeutumista koskevissa asioissa. Toimitamme erikoistilauksia.

VESTERISEN PUKIMO
Sodankylä puh. 83 - Kittilä puh. 59

NUORISOPISTE
Sodankylä puh. 83/3

LAPIN
VEDELLÄ
ASKELEEN
EDELLÄ

LAPIN OLUT OY